

Novi svijet

VELJAČA

OŽUJAK 2013.

ISSN 1331-226X • Godina XLIX. br.2-3/2013 • www.novisvijet.net • cijena 15 kn

POVIJESNA GESTA

PETA OBLJETNICA

ZAJEDNO ZA NOVU EKONOMIJU

08

03 RIJEČ ČITATELJIMA

Poziv na življenje evanđelja

04 RIJEČ ŽIVOTA

Veljača, ožujak

06 IZ ŽIVOTA

Otkriće • Šefica

07 AKTUALNO

Time-out za mir

08 PAPA

Gesta ljubavi
koja će ući u povijest
Benedikt XVI. obiteljima
Srce ispunjeno zahvalnošću

Arhiv CN

13

13 OBLJETNICA

Peta obljetnica
Nazvala me "Silvanelu"

17 U DUBINU

Uskrsnuće – povod za preporod

18 DUHOVNOST JEDINSTVA

Karizma jedinstva i filozofija
Ja-brat-Bog

22 DUHOVNOST I ŽIVOT

Milosrđe bez napora

23 OSOBNO VIĐENJE

Istinska Ljepota

24

24 EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA

Zajedno za novu ekonomiju
Luigino mladima
Novi pojmovi u ekonomiji

28 NA CILJU

Sve sam napravila!
Odvjetnik i pjesnik

30 OBITELJ

Posebni trenuci

33 ISTAKNUTO

Za koga glasuju fokolarini?

34 PSIHOLOG

Zdravi odnos

35 ZDRAVLJE

Kad se zglobovi istroše

Poziv na življenje evanđelja

Uvašim je rukama Novi svijet s novim grafičkim oblikovanjem i nešto izmijenjenim formatom. Smatramo da je s vremena na vrijeme potrebno osvježenje i novo ruho, no sadržaj i duh časopisa ostaju isti. Nadasve vam dugujemo ispriku što i ovaj broj dolazi sa zakašnjenjem i što je nepredviđeno dvobroj. Na to smo se odlučili zbog raznih poteškoća i nemogućnosti da napravimo dva broja. Razne vrste kriza s kojima se svakodnevno susrećemo dodiruju i naš časopis. No nadamo se da ćemo ih zajedno uspješno prevladati.

Nalazimo se u mjesecu koji će bez sumnje ući u povijest čovječanstva jer će u njemu biti izabran novi papa. Benediktu XVI. posvetili smo nekoliko stranica, nakon što smo s njim živjeli posljedne dane njegova pontifikata. U svom govoru na posljednjoj audijenciji rekao je da se Crkva obnavlja i pročišćuje življenjem evanđelja. To je poziv na život koji nas u svakom trenutku čini novima. Potrebno se vratiti autentičnom, dosljednom životu evanđelja, u skladu s vjerom koju smo primili i koju ispovijedamo. Osim toga trebamo biti uz Papu, uzići na goru i moliti s njim. S njegovim vedrim optimizmom i povjerenjem da Isus vodi Crkvu. Riječi su to predsjednice Marije Voce na pitanje koju lekciju Pokret fokolara treba izvući iz ovog povijesnog trenutka.

Sada je Petrova stolica prazna. I dok mediji nagađaju o novom papi te pišu o navodnim lobijima u crkvenim vrhovima, vjernici su se predali molitvi.

"Novine izlaze s brojnim nagađanjima, no Duh Sveti je već odabrao", pisala je Chiara Lubich 1958., neposredno nakon smrti Pija XII. I danas možemo ponoviti da je Duh Sveti već odabrao. Slijedeći Chiarinu misao, i mi želimo izabrati s njim i ljubiti već od sada onoga koji će biti Petar današnje Crkve. Ožujak je i mjesec kada obilježavamo rođenje za nebo Chiare Lubich. Ove je godine to peta obljetnica. Među brojnim manifestacijama ističemo međunarodni znanstveni skup na sveučilištu Sapienza u Rimu 14. ožujka pod naslovom "Chiara Lubich – karizma, povijest, kultura".

U ovome broju pozivamo na time-out za mir svakoga dana u 12 sati, molitvu za prestanak besmislenih ratova koji okrvavljuju naš planet. Na osobit način molimo za mir u Siriji.

A blagdan Uskrsa na koncu ožujka neka nam bude – povod za preporod.

Uredništvo

Novi svijet

MJESEČNIK POKRETA FOKOLARA
godina XLIX, br. 2-3 – veljača-ožujak 2013.

Foto:
Arhiv CN

Naslovnica: Benedikt XVI., papa u miru

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290; fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novisvijet@novisvijet.net,
web stranica: www.novisvijet.net,

IZDAVAČ I NAKLADNIK

Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Dina Perkov;

UREDNIČKO VIJEĆE

Dina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

▶ Chiara Lubich

van piše kršćanskim zajednicama koje je osnovao, a nalaze se u teškim problemima. Započele su se širiti hereze i lažni nauk o vjeri i moralu. Kršćani su morali živjeti u poganskom okružju, surovom i neprijateljskom prema duhu evanđelja.

Želeći pomoći svojima, apostol im ukazuje na najbolji lijek: ljubiti braću, živjeti zapovijed ljubavi primljenu od početka u kojoj on vidi sažete sve ostale zapovijedi.

Čineći tako spoznat će što je život, sve više će ulaziti u jedinstvo s Bogom, doživjet će Boga-Ljubav. Preko toga iskustva bit će potvrđeni u vjeri i moći će se suočiti sa svim napadima, osobito u kriznim vremenima.

"MI ZNAMO DA SMO IZ SMRTI PREŠLI U ŽIVOT JER LJUBIMO BRAĆU."

Foto: CSC

"Mi znamo..." Apostol se ovdje poziva na spoznaju koja proizlazi iz iskustva. To je kao da kaže: "mi smo to pokušali, rukom smo dodirnuli". To su iskustvo kršćani koje je on evangelizirao doživjeli na početku svoga obraćenja. Drugim riječima, kada se provedu u praksi Božje zapovijedi, osobito zapovijed

VELJAČA 2013.

"MI ZNAMO DA SMO IZ SMRTI PREŠLI U ŽIVOT JER LJUBIMO BRAĆU."

(1 IV 3,14)

ljubavi prema braći, ulazi se u sam Božji život.

No poznaju li današnji kršćani ovo iskustvo? Oni sigurno znaju da zapovijedi Gospodnje imaju praktičan cilj. Isus neprestano ponavlja da Božju riječ nije dovoljno slušati, nego je treba provesti u praksi. (usp. Mt 5,19-7,21-7,26)

Međutim, većem dijelu njih nije očigledan predivan vid kršćanskoga života koji je ovdje apostol istaknuo – možda zato što ga ne poznaju ili zato što imaju samo teoretsku spoznaju, bez iskustva – a to je da kada mi živimo zapovijed ljubavi, Bog nas uzima u posjed. Nedvojbeni znak toga je onaj život, onaj mir, ona radost koju nam On daje okusiti već ovdje na zemlji. Tada se sve obasjava i sve postaje skladno. Nema više odvojenosti vjere i života. Vjera postaje ona snaga koja prožima i povezuje sva naša djela.

"MI ZNAMO DA SMO IZ SMRTI PREŠLI U ŽIVOT JER LJUBIMO BRAĆU."

Ova nam Riječ života kaže da je ljubav prema bližnjemu kraljevski put koji vodi k Bogu. Kako smo svi njegova djeca, ništa mu nije milje od bratske ljubavi. Mi mu ne možemo dati veće radosti od one koju mu dajemo kada ljubimo našu braću.

Budući da nam donosi jedinstvo s Bogom, ljubav prema braći neiscrpno je vrelo unutarnjeg svjetla, izvor života, duhovne plodnosti i neprestane obnove. Ona sprječava nastanak gangrena, skleroze i "mrtvih voda" u kršćanskom narodu, jednom riječju, daje nam mogućnost da prijeđemo iz smrti u život. A kada nedostaje ljubavi, sve se suši i umire. To dokazuju i neki tako proširenini znakovi u svijetu u kojem živimo: nedostatak oduševljenja i idealna, prosječnost, dosada, želja za bijegom, gubitak vrijednosti itd.

"MI ZNAMO DA SMO IZ SMRTI PREŠLI U ŽIVOT JER LJUBIMO BRAĆU."

Braća o kojoj ovdje govori apostol su prije svega članovi naše zajednice. Ako je točno da moramo ljubiti sve ljudе, isto je tako točno da ta naša ljubav mora započeti od onih koji žive s nama, kako bi se potom proširila na čitavo čovječanstvo. Stoga moramo najprije misliti na naše ukućane, na naše kolege s posla, na članove župe, udruge ili vjerske zajednice kojoj pripadamo. Ljubav prema braći ne bi bila autentična i uređena kad ne bi polazila odatle. Gdje god se nalazili, pozvani smo graditi obitelj djece Božje.

"MI ZNAMO DA SMO IZ SMRTI PREŠLI U ŽIVOT JER LJUBIMO BRAĆU."

Ova nam Riječ života otvara beskrajne vidike. Ona nas potiče na božansku avanturu kršćanske ljubavi nepredvidivih putova. Podseća nas nadasve da svijetu kakav je naš, gdje prevladava borba, zakon jačega, lukavijega, nesavjesnijega i gdje ponekad sve izgleda paralizirano materijalizmom i egoizmom, treba odgovoriti ljubavlju prema bližnjemu. To je lijek koji može izlijечiti svijet. Živeći zapovijed ljubavi ne jačamo samo

naš život, nego i utječemo na sve oko nas. Ona je poput vala božanske topline koji zrači i širi se, prožima odnose među ljudima, među skupinama i malo po malo preobražava društvo. Zato se odlučimo za ljubav! Svi imamo braću koju treba ljubiti u ime Isusovo. Imamo ih uvijek. Budimo vjerni toj ljubavi. Pomozimo i mnogima drugima u tome. U svojoj čemo duši spoznati što znači jedinstvo s Bogom. Vjera će oživjeti, sumnje će nestati, nećemo više znati što je dosada. Život će biti pun, prepun. ■

¹ Napisana 1983., objavljena u Riječi života br. 1/1983.

OŽUJAK 2013.

"TKO JE OD VAS
BEZ GRIJEHA,
NEKA PRVI
NA NJU BACI
KAMEN."¹

(IV 8,7)

► Chiara Lubich

Dok je Isus poučavao u hramu, pismoznaci i farizeji dovedu mu neku ženu zatečenu u preljubu i kažu mu: "U zakonu nam je Mojsije naredio takve kamenovati. Što ti na to kažeš?" (lv 8,5) Time su mu željeli namjestiti zamku. Kad bi se Isus izjasnio protiv kamenovanja, mogli bi ga optužiti da je protiv Zakona. Prema tome Zakonu, naime,

Jer sudom kojim sudite bit ćete suđeni." (Mt 7,1-2)

Govoreći na takav način Isus se obraća i onim ljudima koji osuđuju druge bez priziva, ne vodeći računa da se u srcu grešnika može pojaviti kajanje. Svojim činom jasno pokazuje da se on prema onima koji griješe ponaša milosrdno. Kad su se ljudi udaljili od preljubnice, "ostali su samo njih dvoje – bijeda i milosrđe", kaže sveti Augustin.

"TKO JE OD VAS BEZ GRIJEHA, NEKA PRVI NA NJU BACI KAMEN."

Kako provesti u praksi ovu rečenicu? Tako da se pred bilo kojim našim bratom ili sestrom sjetimo da smo i mi grešnici. Svi imamo grijeha. Pa i onda kad smatramo da nismo počinili velike greške, uvijek moramo imati na umu da nam može izbjegići težina okolnosti koje su druge dovele da tako nisko padnu i udalje se od Boga. Kako bismo se mi ponašali na njihovu mjestu?

I mi smo koji put prekinuli vezu ljubavi koja nas je trebala sjediniti s Bogom, nismo mu bili vjerni.

Ako jedini čovjek bez grijeha – Isus, nije bacio kamen na preljubnicu, ne možemo ga ni mi baciti, ni na koga.

Stoga, budimo milosrdni prema svima, odupirimo se porivima da osuđujemo bez milosti. Moramo znati oprostiti i zaboraviti. Ne zadržavajmo u srcu ostatke osude i negodovanja. U njima može tinjati srdžba i mržnja koje nas udaljuju od braće. Gledajmo svakoga kao da je nov.

Ako umjesto suda i osude u srcu budemo gajili ljubav i milosrđe prema svakoj osobi, pomoći ćemo joj započeti novi život i ohrabriti ju da svaki put započne iznova. ■

izravni svjedoci grijeha trebali su početi bacati kamenje na onoga tko je sagriješio, a potom bi nastavio narod. Kad bi Isus potvrdio smrtnu osudu, došao bi u proturječe sa svojim naukom o Božjem milosrđu prema grešnicima.

No, Isus se sagnuo pišući prstom po tlu, pokazujući tako svoju nepokolebljivost, a potom se uspravio i rekao:

"TKO JE OD VAS BEZ GRIJEHA, NEKA PRVI NA NJU BACI KAMEN."

Na te riječi tužitelji stanu odlaziti jedan za drugim, počevši od starijih. Isus se uspravi i reče ženi: "Gdje su? Zar te nitko ne osudi?" Ona reče: "Nitko, Gospodine." Reče joj Isus: "Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsada više nemoj grijesiti." (Usp. Iv 8, 10-11)

"TKO JE OD VAS BEZ GRIJEHA, NEKA PRVI NA NJU BACI KAMEN."

Ovim riječima Isus ne pokazuje popustljivost prema zlu kao što je preljub. Njegove riječi: "Idi i odsada više nemoj grijesiti" jasno govore što je Božja zapovijed.

Isus hoće raskrinkati ljudsko licemjerje kojim se osuđuje sestra grešnica, a da se ne priznaje vlastita grešnost. Tako on svojim riječima naglašava poznatu izreku: "Ne sudite da ne budete suđeni!

¹ Objavljena u Novom svijetu br. 3/1998.

saudi180.com

Otkriće

Majka sam dvoje djece i vjeroučiteljica. Razmišljajući o novoj evangelizaciji pitala sam se kako se najbolje pripremiti i što dati djeci koju podučavam, osim mojim djevojčicama.

Dala sam se na čitanje, proučavanje i razmišljanje. Jednoga dana netko me je podsjetio da prije nego što govorimo trebamo biti ono što želimo reći. To je jedini učinkoviti način da nešto posredujemo. Osjetila sam kako trebam promijeniti ponašanje prema djeci koju podučavam, ali i prema svojoj djeci. Počela sam ih slušati. Rezultat je mnogo bolji nego što sam to mogla očekivati. Primjetila sam to osobito kod moje djece koja su u dobi puberteta. Sada su mirnija i manje mi se suprotstavljaju.

Suprug mi kaže da u meni zapaža osobinu koju prije nije poznavao, a djeca na vjeronomušku više me slušaju.

Moje je veliko otkriće da ako je moje slušanje potaknuto ljubavlju, mogu doći do neočekivanih rezultata, više nego s mnogo riječi. ■

R. M.

Šefica

Odnos s mojo šeficom nije uviđek bio lak, ali to obje priznajemo i radimo na tome da bude bolji. Mislim da ako zaista želim raditi za zajedništvo, onda mi je ured svakodnevna vježbaonica gdje uvijek imam gomilu prilika. Prije nekoliko mjeseci dogodio se nesporazum. Nekoliko mi je dana trebalo da riješim komplikirani zadatak, no to nije bilo ono što je moja šefica očekivala. Vrlo se naljutila i rekla mi da to moram ponovno napraviti i da isti dan mora biti gotovo. Bila sam suočena s nemogućim. U sličnim slučajevima znala bih se prepričati i braniti, ali tada sam se moralu ugristi za jezik!

Kad su ostali u uredu negativno reagirali na ponašanje moje šefice, moram priznati da sam im se željela priključiti i dati sebi oduška. Našla sam se pred odlukom: graditi jedinstvo ili ga ne graditi. Ako zaista želim izgraditi jedinstvo u uredu, ovo mi je prilika, pomislila sam. Stoga sam pokušala obraniti šeficu umjesto da im se priključim. Odlučila sam također napraviti posao što bolje mogu, iz ljubavi prema Bogu, ne računajući koliko će me napora to koštati. Kad sam došla doma, bila sam vrlo umorna, ali osjećala sam radost jer sam doista pokušala ljubiti sve dotle da bih, tako reći, mogla za to dati svoj život. Osjetila sam jaku nazočnost Boga u sebi i doživjela da u meni gori "vatra" ljubavi prema Njemu. U

stvari, dan koji je izgledao najteži postao je jednim od najljepših dana na poslu koje pamtim. Razgovarajući s prijateljima postalo mi je jasno da ljubav znači i jasnoču u našim odnosima. Stoga sam osjetila da bih možda trebala svoje gledište nenavezano izložiti šefici. Idućeg sam dana našla pravi trenutak za razgovor s njom. Osjetila sam da je prihvaćala s poštovanjem ono što kažem te uvidjela da je bila u krivu. Od

teslinas.com.ar

tada me uvijek podržava u raznim situacijama.

Tako se naši odnosi temelje na nečem dubljem, a to se odražava i na sve druge kolege u uredu.

Tako živjeti uopće nije lako. No, na tome svi zajedno radimo.

Iznenadila sam se kad mi je prošloga tjedna nova kolegica u uredu rekla kako ju je zadivio odnos između mene i moje šefice, te kako bi to i ona voljela ostvariti. ■

S. N.

Time-out za mir

OBNAVLJA SE MOLITVA ZA MIR SVAKOGA DANA U DVANAEST SATI

Mladima Pokreta fokolara iz raznih zemalja okupljenima u Castel Gandolfu Maria Voce je predložila da prošire time-out po čitavom svijetu. Potaknuta vijestima koje su pristigle od članova Pokreta na Bliskom Istoku, svoju je želju izrazila ovim riječima: "Pred besmislenim ratovima koji okrvavljuju naš planet samo Bog može izaći ususret potrebi čovječanstva za mirom. Potrebna je doista snažna, moćna molitva, s obnovljenom vjerom da je Bog može uslišati, jer ako molimo u jedinstvu, Bog nam izlazi ususret. Zašto onda ne obnoviti time-out u dvanaest sati?" Ovaj izraz u sportu označava privremeni prekid igre, a Chiara Lubich je pod tim imenom lansirala minut šutnje ili molitve za mir u vrijeme rata u Perzijskom zaljevu godine 1991. Tada je Bog uslišao molitvu mnoštva.

Isus je nazvan Knezom mira, zaključila je Maria Voce, moleći ga da podari čovječanstvu onaj pravi mir koji će omogućiti svima, bez obzira na vjeru, položaj, naciju, da mirno žive svoj život i da podijele dar mira sa svim ljudima.

Mladi su odmah na društvenim mrežama proširili vijest stvarajući na Facebooku događaj Time Out for peace. Sastanak je svakoga dana u 12 sati u našim gradovima, kako bismo ujedinjeni izmolili dar mira.

NE ZABORAVIMO SIRIJU!

Time-out je osobito usmjeren za mir u Siriji. Iz te zemlje iscrpljene ratom koji ne pošteđuje nikoga i dalje stižu sve dramatičnije vijesti. "Dvije godine obilježene neizrecivom boli ostavljaju svoj trag", pišu članovi Pokreta fokolara iz Damaska i Alepa.

"Kolike li laži u riječima: 'Ako hoćeš mir, pripremaj rat', koje smo naučili u školi! Ja bih rekao: 'Ako želiš mir, pripremaj

snimljeno u agenciji

nove ljudi, koji će razmišljati o bratstvu, pravednosti, podijelji dobara, ljubavi i pravoj slobodi."

Pascal iz Damaska napisao je 9. siječnja: "Danas je snijeg pokrio Damask i okolne planine! Možda je to znak s neba da dolazi mir. Ovdje smo zauzeti u molitvi time-out. Molimo Gospodina da nadahne političke vođe kako bi pristali na prekid vatre i prihvatali dijalog."

Jedna učiteljica iz Damaska, u centru za prihvat gdje se izučava krojački zanat, svim svojim učenicama, uglavnom muslimankama, predložila je time-out za mir.

Mnogi bi ljudi htjeli nešto učiniti da se onemoguće besmisleni i zli planovi moćnika; mnogi se okupljaju na molitvu i šire time-out među pozanicima, prijateljima, ljudima koje slučajno susreću, pripadnicima svih religija.

Priklučimo se i mi ovom planetarnom lancu! ■

GESTA LJUBAVI koja će ući u povijest

▶ Piero Coda

"Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje." Benedikt XVI. nas je od samog početka svoje papinske službe zadivljivao jer je evanđeoskom jednostavnošću i radikalnošću govorio o svom odnosu s Isusom i o odnosu koji smo u Isusu pozvani živjeti među nama u najljepšem i najintenzivnijem izrazu našega iskustva, a to je prijateljstvo. Neočekivana gesta kojom je tijekom konzistorija s kardinalima 11. veljače navjestio svoje odreknuće od službe rimskoga biskupa i nasljednika apostola Petra najuzvišeniji je znak toga prijateljstva koje nam je darovao. Ta uzvišena gesta

PAPINO ODREKNUĆE
OD SLUŽBE RIMSKOG
BISKUPA IZAZVALO JE
OSJEĆAJE DIVLJENJA
I ZAHVALNOSTI.
ISTINA, ISKRENOST I
ODVAŽNOST SU DAROVI
KOJI OBJAŠNJAVAJU
TAKVU GESTU

ne samo da stavlja izvanredan pečat na ovaj pontifikat, nego i otvara jedno novo razdoblje u načinu shvaćanja i upravljanja papinstvom. Kod ovoga su nas se pape uvijek doimale iskrenost i otvorenost u obavljanju njegove službe. Na dan svojega izbora pozdravio je mnoštvo okupljeno

Benedikt XVI.
usred mnoštva
koje ga je
s godinama
naučilo voljeti

na Trgu sv. Petra riječima: "Jednostavan sam i ponizan radnik u vinogradu Gospodnjem". To nisu bile samo riječi, one su izraz duha kojim je iz ruku Božjih preuzimao težak zadatak što se od njega očekivao upravo kao službu ljubavi. Gotovo osam godina nakon toga dana u istom je duhu rekao kardinalima: "Nakon što sam se više puta preispitao pred Bogom, došao sam do uvjerenja da mi moje snage, zbog poodmakle dobi, više ne dopuštaju vršiti na prikladan način moju papinsku službu." A to zato što, pojasnio je, "u današnjem svijetu, izloženom brzim promjenama i potresanom veoma važnim pitanjima za životvjere, za upravljanje lađom svetog Petra i naviještanje evanđelja

"VOLIMO VAS I UVIEK ĆEMO VAS VOLJETI"

Predsjednica Pokreta fokolara Maria Voce uputila je Papi sljedeću poruku:

"Članovi Pokreta fokolara su uz Vas u iskrenoj i velikoj zahvalnosti za svu Vašu očinsku ljubav kojom ste nas uvijek pratili i podržavali.

Znajte da smo uz Vas u dubokoj i stalnoj molitvi za novo razdoblje koje se sada otvara u vašem životu i u životu Crkve, sa čvrstom vjerom u Božju ljubav, na što ste nas posebno pozvali ove godine.

Volimo Vas i uvijek ćemo Vas voljeti!"

▶ Maria Voce

Afp/NS

potrebni su također tjelesna i duševna snaga, koja se, posljednjih mjeseci, kod mene smanjila tako da moram priznati da nisam više sposoban dobro vršiti povjerenu mi službu."

No mislim da ova gesta nadilazi značaj osobnog svjedočanstva, sjajnog i silnog već u sebi, te upućuje na nešto što ima šire značenje i predstavlja stil Isusovih sljedbenika kao Crkve našeg vremena. Papa nije sveti lik izvan i iznad ritmova koji označavaju život i poslanje Isusovih učenika. On, kao i svi mi, je samo učenik jednoga Gospodina i Učitelja, iako je izabran za veliku službu koja ga zove da odgovori čitavim svojim bićem na Isusove riječi: "Pa kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću"

i na njegovo zahtjevno pitanje: "Ljubiš li me više nego ovi?" Zato se divljenje koje osjećamo otvara zahvalnosti za poniznost i odvažnost jednoga čina ljubavi koji će ući u povijest. Učinivši nas bližim nego ikada srcu Benedikta XVI., neka nas ta zahvalnost približi jedni drugima na putovima svjetla, nade i služenja što ih je zacrtao Drugi vatikanski sabor, tako da na ovoj novoj etapi hoda Crkve možemo učiniti svojima riječi kojima je on 19. travnja 2005. zaključio svoj prvi pozdrav: "U radosti uskrslog Gospodina, uzdajući se u njegovu stalnu pomoć, idimo naprijed. Gospodin će nam pomoći a Marija, njegova presveta Majka, bit će na našoj strani. Hvala." Hvala i tebi, papa Bendikte! ■

TO JE VELIKAN!

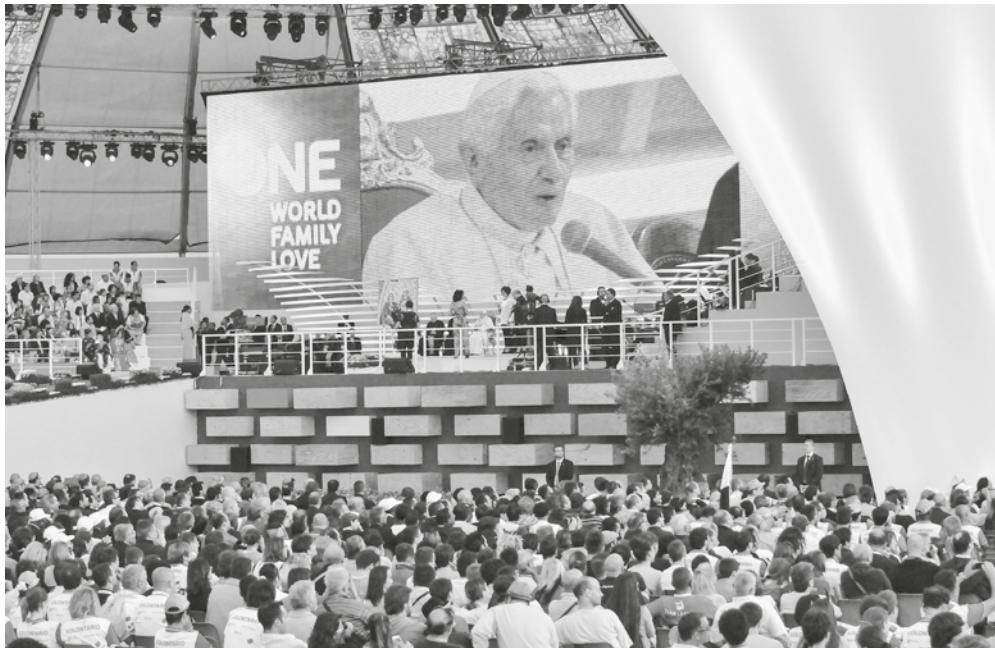
To su prve riječi koje su mi izašle iz ustava vijest o odreknuću pape Benedikta XVI. U knjizi-intervjuu s njemačkim novinarom Peterom Seewaldom "Svjetlo svijeta" on je već bio predvidio tu mogućnost: "Kada papa dođe do jasne spoznaje da psihički, fizički i duhovno više ne može izvršavati nalog svoje službe, tada ima pravo, a možda i obvezu odstupiti." U dugoj povijesti rimskog pontifikata poznato je da se pet ili šest papa odreklo svoje službe, među kojima je najpoznatiji Celestin V. Ta se mogućnost spominje u kodeksu kanonskog prava. Ipak je to toliko rijetka i vremenski tako daleka situacija da su svi iznenađeni.

Iznenađeni i zadivljeni jasnoćom i poniznoću ove odluke. To što se na početku službe predstavio kao "jednostavan i poniran radnik u vinogradu Gospodnjem" nije bila retorika. On ostvaruje Isusov zahtjev da podnese ostavku, nakon što je za njega radio kao "radnik koji je dovršio svoje poslanje". Da, velikan je Benedikt XVI. On svima pokazuje kako je vršenje vlasti autentično služenje, sve dotle da je prepušta drugima kada je više nije sposobnosti vršiti.

▶ **Fabio Ciardi**

Benedikt XVI. obiteljima

DONOSIMO ODGOVORE BENEDIKTA XVI. NA PITANJA OBITELJI IZ GRČKE I BRAZILA ZA VRIJEME SVJETSKOGA DANA OBITELJI PROŠLE GODINE U MILANU

strankama, da ne obećavaju što ne mogu ostvariti i da ne traže samo glasove za sebe, nego da budu odgovorni za dobro svih te da shvate da je politika uvijek i ljudska odgovornost, moralna odgovornost pred Bogom i pred ljudima. Potom, naravno, pojedinci trpe i moraju prihvati situaciju kakva jest, a da često nemaju mogućnosti braniti se. Ipak, i ovdje možemo reći: neka svatko nastoji učiniti što može, neka misli na sebe, na svoju obitelj, na druge, s velikim osjećajem odgovornosti, znajući da su žrtve potrebne za napredak. Treće: što možemo učiniti mi? To je moje pitanje u ovom trenutku. Ja mislim da bi možda mogla pomoći bratimljenja među gradovima, među obiteljima, među župama. Mi u Europi imamo mrežu bratimljenja, ali to je kulturna razmjena, vrlo dobra i korisna, naravno, ali možda su potrebna bratimljenja u drugaćijem smislu: da jedna obitelj sa Zapada, iz Italije, iz Njemačke, iz Francuske... stvarno preuzme odgovornost i pomaže drugoj obitelji. Tako i župe, gradovi – da stvarno preuzmu odgovornost, da pomažu konkretno. Budite sigurni da ja i mnogi drugi molimo za vas, a molitva nije samo izgovaranje riječi, ona otvara srce Bogu i tako potiče kreativnost u traženju rješenja. Nadamo se da će nam

OBITELJ PALEOLOGOS IZ ATENE, GRČKA

Nikos: "Prije više godina dva prijatelja i ja uložili smo sva naša sredstva da bismo pokrenuli malu informatičku tvrtku. Dolaskom ove teške ekonomskе krize, broj kupaca nam se drastično smanjio, a oni što su ostali sve više odgađaju plaćanje. Jedva isplaćujemo plaće dvojici radnika, a nama vlasnicima ostaje vrlo malo. Kako dani prolaze za uzdržavanje naših obitelji ostaje nam sve manje. I mnogi drugi, milijuni drugih su u situaciji poput naše. Po gradu ljudi hodaju pogнуте glave, nitko više nema povjerenja ni u koga, nedostaje nada."

Pania: "Iako i dalje vjerujemo u Providnost, i nama je teško zamisljati budućnost naše djece.

Ima dana i noći, sveti Oče, kada se pitamo kako ne izgubiti nadu. Što Crkva može reći svim tim ljudima, tim osobama i obiteljima koje su izgubile nadu?"

Sveti otac: "Dragi prijatelji, hvala vam na ovom svjedočanstvu koje je dirnulo moje srce i srce svih nas. Što možemo odgovoriti? Riječi su nedostatne. Trebali bismo učiniti nešto konkretno, a svi trpimo jer to nismo sposobni. Osvrnimo se najprije na politiku. Mislim da bi trebao rasti osjećaj odgovornosti u svim

Neka svatko nastoji učiniti što može, neka misli na sebe, na svoju obitelj, na druge, s velikim osjećajem odgovornosti

Gospodin pomoći, neka vam
Gospodin uvijek pomaže! Hvala."

OBITELJ ARAUJO IZ PORTO ALEGREA, BRAZIL

Maria Marta: Svetosti, kao i u ostatku svijeta tako se i u našem Brazilu stalno povećava broj promašenih brakova.

Zovem se Maria Marta, on je Manoel Angelo. U braku smo 34 godine i već smo djed i baka. Kao liječnik i obiteljska psihoterapeutkinja susrećemo mnoge obitelji. U bračnim sukobima primjećujemo izraženu teškoću da supružnici oproste i traže oproštenje, ali u više slučajeva susrelj smo želju i volju da se stvori nova obiteljska zajednica, nešto trajno, i za djecu koja se rađaju iz tih novih obitelji.

Manoel Angelo: Neki od tih nanovo vjenčanih bračnih parova željeli bi se približiti Crkvi, ali kada shvate da ne mogu primati sakramente, doživljavaju veliko razočaranje. Osjećaju se isključeni, obilježeni presudom bez mogućnosti žalbe.

Te velike patnje duboko ranjavaju ljudi koji su njima pogodeni, one postaju dio svijeta, a to su i naše rane, rane čitavog čovječanstva.

Sveti oče, znamo da su ove situacije i osobe Crkvi pri srcu. Koje im riječi i koje znakove nade možemo uputiti?

Sveti otac: "Dragi prijatelji, hvala vam za vaš tako potreban rad obiteljskih psihoterapeuta. Hvala za sve što činite kako biste pomogli tim osobama koje trpe.

© Foto: CGS

Problem rastavljenih i ponovno vjenčanih jedna je od velikih patnji današnje Crkve. A nemamo jednostavnih recepata. Patnja je velika i možemo samo pomoći župama i pojedincima da pomažu tim osobama podnosititi patnju razvoda. Ja bih rekao da bi vrlo važna bila prevencija, tj. još od početka zaljubljenosti produbiti duboku, sazrelu odluku. Uz to je važno praćenje njihova bračnoga života, kako obitelji nikada ne bi bile same, nego da stvarno budu praćene na svom putu. Nadalje, moramo reći da te osobe Crkva ljubi, ali, kao što ste vi rekli, one tu ljubav trebaju vidjeti i osjetiti. Mislim da je to veliki zadatak župe, katoličke zajednice, da doista učini sve što je moguće kako bi one osjetile da su ljubljene, prihvocene, da nisu 'vani', iako ne mogu primati odrješenje u isповijedi i euharistiju; moraju osjetiti da i tako žive potpuno u Crkvi. Ako nije moguće odrješenje

Jedna od
tisuća obitelji
okupljenih oko
Pape prošle
godine u Miljanu

u isповijedi, svejedno je vrlo važan stalni kontakt sa svećenikom, duhovno vodstvo, da bi vidjeli kako ih se prati i vodi. Također je vrlo važno da osjetе da je euharistija prava i da sudjeluju u njoj ako realno uđu u zajedništvo s Kristovim tijelom. I bez 'tjelesnog' primanja Sakramenta, možemo biti duhovno sjedinjeni s Kristom u njegovu Tijelu. Važno im je pomoći da to razumiju; da stvarno nadu mogućnost živjeti život vjere, s riječju Božjom, u crkvenom zajedništvu, i da vide kako je njihova patnja dar za Crkvu, jer tako služe svima u obrani čvrstoće ljubavi, braka; i da ta patnja nije samo fizičko i duševno mučenje, nego je i patnja u zajednici Crkve za velike vrednote naše vjere. Mislim da je njihova patnja, ako je doista prihvate iznutra, dar za Crkvu. Moraju znati da upravo tako služe Crkvi, i da su u srcu Crkve. Hvala na vašem zalaganju." ■

profpressby

Srce ispunjeno zahvalnošću

OD BROJNIH PORUKA KOJE JE PROTEKLIH DANA UPUTIO BENEDIKT XVI. ODABRALI SMO ULOMAK IZ NJEGOVE POSLJEDNJE KATEHEZE NA OPĆOJ AUDIJENCIJI 27. VELJAČE, GDJE NAM JE DAROVAO SVOJE ISKUSTVO

Kada sam 19. travnja prije gotovo osam godina prihvatio preuzeti petrovsku službu, imao sam čvrstu sigurnost koju me je uvijek pratila: ta sigurnost da Crkva živi od Božje riječi. U tome trenutku, kao što sam već više puta rekao, u srcu su mi odzvanjale riječi: Gospodine, što tražiš od mene? Velik je to teret što mi ga stavljaš na pleća, ali ako ti to tražiš od mene, na tvoju riječ bacit ću mreže, siguran da ćeš me ti voditi, i sa svim mojim slabostima. I osam godina poslije mogu reći da me Gospodin doista vodio, bio mi je blizu, mogao sam svakodnevno zamijetiti njegovu prisutnost. Bila je to jedna dionica povjesnog puta Crkve koja je imala trenutke radosti i svjetla, ali i teške trenutke; osjećao sam se poput svetog Petra i apostola na

lađi na Galilejskom jezeru: Gospodin nam je dao mnogo sunčanih dana i laganog povjetarca, dana kada je ulov bio obilan; bilo je međutim i trenutaka u kojima se more uzburkalo i zapuhao protivan vjetar, kao u čitavoj povijesti Crkve, i činilo se da Gospodin spava. Ali uvijek sam znao da je u toj lađi Gospodin i uvijek sam znao da lađa Crkve nije moja, nije naša, već je njegova a on neće dopustiti da potone; on je taj koji je vodi, zasigurno također uz pomoć ljudi koje je izabrao, jer je tako htio. To je bila i jest jedna sigurnost, koju ništa ne može potamniti. I zbog toga je danas moje srce ispunjeno zahvalnošću Bogu jer nikada nije uskratio čitavoj Crkvi i meni samom svoju utjehu, svoje svjetlo, svoju ljubav.

Nalazimo se u Godini vjere, koju sam proglašio zato da učvrstim upravo našu vjeru u Boga u okruženju koje kao da ga sve više potiskuje u drugi plan. Pozivam sve da obnovе čvrstu vjeru u Gospodina, da se pouzdajemo poput djece u Božje ruke, sigurni da nas te ruke uvijek drže i omogućuju nam da kročimo svakoga dana, i onda kada nas snađu nevolje. Želim da se svi osjete da ih ljubi onaj Bog koji je dao svoga Sina za nas i koji nam je pokazao svoju beskrajnu ljubav. Želim da svi osjete radost što su kršćani. U jednoj lijepoj molitvi koja se moli svakoga jutra kaže se: "Klanjam ti se, moj Bože, i ljubim te svim srcem. Zahvalujem ti što si me stvorio, što sam kršćanin..." Dà, zadovoljni smo zbog dara vjere; to je najdragocjenije dobro, koje nitko ne može oduzeti! Zahvalujmo Gospodinu za to svaki dan, molitvom i dosljednim kršćanskim životom. Bog nas ljubi, ali očekuje da i mi njega ljubimo! (...)

Dopustite mi sada da se još jednom vratim na 19. travnja 2005. Ta je odluka bila teška upravo zbog činjenice da me od toga trenutka nadalje Gospodin obvezao trajno i zauvjek. Trajno, jer onaj koji preuzima papinsku službu nema više nikakve privatnosti. Pripada uvijek i posvuda svima, čitavoj Crkvi. Njegovu je životu, tako reći, potpuno oduzeta privatna dimenzija. Mogao sam iskusiti, i osjećam to jasno i sada, da čovjek prima život upravo kada daruje. Ranije sam rekao da mnoge osobe koje vole Gospodina vole i nasljednika svetog Petra i privržene su mu; da papa ima doista braću i sestre, sinove i kćeri u čitavom svijetu, i da se osjeća sigurnim u zagrljaju svoje zajednice; jer ne pripada više samome sebi, pripada svima i svi pripadaju njemu. ■

(izvor: www.ika.hr)

CHIARA LUBICH

CARISMA
STORIA
CULTURA
cultura

Peta obljetnica rođenja za nebo

U ČITAVOM SVIJETU BROJNIM DOGAĐANJIMA PODSJETIT ĆE SE NA KARIZMATIČNI LIK CHIARE LUBICH I PRODUBITI NJEZINA MISAO

Ove se godine 14. ožujka navršava pet godina od preminuća Chiare Lubich. Tim povodom u mnogim gradovima na svim kontinentima održat će se razni susreti, simpoziji, misna slavlja, predstavljanja njezinog djela, njezinih knjiga, itd. Na njima će sudjelovati ljudi svih dobi, društvenih položaja, raznih kultura, religija i uvjerenja. Članovi i simpatizeri Pokreta fokolara te oni koji žele upoznati Chiarin lik i djelo okupit će se i u Hrvatskoj, o čemu donosimo informaciju u nastavku. Ovoj petoj obljetnici želi se dati veći značaj, pa će se 14. ožujka na sveučilištu Sapienza u Rimu održati međunarodni znanstveni skup pod naslovom "Chiara Lubich – karizma, povijest, kultura", uz sudjelovanje profesora s različitih talijanskih i drugih sveučilišta, s ciljem da se ispričaju stranice jedne nove priče iz dvadesetog stoljeća, prožete inovativnim potencijalom doktrinarne vrijednosti.

Preko kulturnog projekta sadržanog u misli Chiare Lubich namjeravaju se produbiti piste koje je ona zacrtala na putu mira na svim geografskim širinama, u uspostavljanju mostova između raznih oblika znanja, u radu na susretima i suživotu ljudi različitih kultura i vjerskih tradicija, u ostvarivanju dijaloga na svim razinama, osobito ekumenskom i međuvjerskom, kao neprestanom i gorljivom doprinisu izgradnji društva dostojava čovjeka, u zalaganju da Europa postane zajednički dom, u dostizanju jedinstva među narodima koji se promiču i kroz ostvarenja i projekte kao što je Ekonomija zajedništva. To su neke od tema u koje će se uključiti rektori sveučilišta koji su imali priliku u Chiari Lubich prepoznati svjedokinju povijesti čovječanstva što se kreće prema sveopćem bratstvu. Predviđeno je i sudjelovanje vodstva Učiteljskog fakulteta iz Zagreba. ■

Susreti u Hrvatskoj

Zagreb

Nedjelja 17. ožujka u 14 sati sveta misa u crkvi sv. Križa u Sigetu Od 15 do 17 sati program u dvorani Ja-bližnji-Bog (razmatranja, svjedočanstva, druženje, pjesme) Predviđen program za djecu

Split

Nedjelja 17. ožujka u 15.30 sati OBITEĽJ srce čovječanstva u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa, Zrinsko-frankopanska 19 U programu sudjeluje Rosa Calò iz centra Novih obitelji u Rimu Sveta misa u 17.30 sati

Đakovo

Nedjelja 24. ožujka u 14.30 do 17.30 sati Ja-bližnji-Bog U Metodovoj dvorani Svećeničkog doma Sveta Misa u katedrali u 18 sati

Nazvala me "Silvanel"

SJETIT ĆEMO SE LIKA CHIARE
LUBICH I PRVIH VREMENA
POKRETA FOKOLARA KROZ
PRIČU SILVANE VERONESI,
NAJMLAĐE OD NJEZINIH PRVIH
SLJEDBENICA

► Caterina Ruggiu

Godine 1945. zima je u Trentu bila osobito hladna, a snijeg i led otežavali su kretanje. Gotovo svi ljudi išli su pješice ili na biciklu. Obitelji su bile evakuirane, škole zatvorene. Prestižna gimnazija Prati iz Trenta preselila se u Cognolu. Silvana je tada pohađala gimnaziju i te se školske godine ovako sjeća: "Imala sam petnaest godina, a zbog rata naš je razred bio prilično heterogen. No to je bilo zabavno, nadasve onome tko poput mene nije bio svjestan opasnosti. Počevši od 7.45 sati zrakoplovi bi prelijetali visoko iznad nas, svjetlucavi i vrlo vidljivi. Nisu ispuštali tereta. Po našem mišljenju vraćali su se prazni nakon bombardiranja sjevernijih krajeva. Jednoga sam dana došla u školu i ugledala obavijest: 'Mladi rođeni 1929. trebaju se javiti...' Bili su to naši kolege! Navečer smo ih ispratili na vojne kamione kojima su ih odvezli duž željeznice kako bi popravili nasipe uništene avionskim napadima." Od te godine Silvana se najviše sjeća svoga susreta s Chiarom Lubich. Ovu petnaestogodišnjakinju srca stvorenoga za vrhunce taj je susret učinio izravnom svjedokinjom, a odmah potom i protagonisticom izvanredne avanture jedinstva koja se iz Trenta proširila posvuda. Nakon 7. prosinca 1943., dana Chiarinoga "da" Bogu zauvijek i simboličnog početka Pokreta fokolara, tih se mjeseci oko mlade učiteljice i studentice filozofije stvarala sve brojnija skupina. Bile su to djevojke otprilike

njezinih godina kojima je ona pričala o svojim otkrićima. Svaka od njih imala je svoju fizionomiju i svoju životnu priču i bile su međusobno vrlo različite. Upoznale su je na najrazličitije načine, u različitim okolnostima, slučajno reklo bi se. U godinama između 1944. i 1945. neke od njih su dijelile s njom život u minijaturnom stanu na Kapucinskom trgu br. 2. U proljeće 1945. grupi se priključila i mlada Silvana.

NA KAPUCINSKOM TRGU BR. 2

Silvanu je s Chiarom upoznao njezin vjeroučitelj, mladi fratar kapucin. "Školska se godina približavala završetku, kad sam zamoljena da na povratku iz škole odnesem nastavniku paket s kontrolnim radovima, budući da sam ja prolazila najbliže njegovom samostanu na Kapucinskom trgu. U taj dio grada nisam svraćala otkad je počeo rat. Posvuda su se vidjele ruševine. Stubište koje je vodilo do samostana bilo je oštećeno, crkva neupotrebljiva. Pokucala sam. Primio me profesor. Pružila sam mu paket s bilježnicama i htjela se vratiti, no on me pozove da sjednem. Razgovarali smo o školi i o našem razredu, a potom mi postavi neočekivano pitanje: 'Silvana, ljubiš li ti Isusa?' A ja mu odvratim: 'Ne poznajem ga'. On iznenađeno podigne pogled. Bila sam katolkinja i sa zanimanjem sam pratila njegova predavanja. Nastavio je: 'Bi li ga željela ljubiti?' 'Ako mi pomognete upoznati ga', rekla sam. Šutio je

zamišljen a potom dodao: 'Dobro, povezat će te s osobom koja će ti pomoći u tome'. Zabacio je ogrtač na ramena i krenuo prema vratima. Žurno sam uzela torbu položenu na pod i krenula za njim, pomalo sumnjičava."

Spustili su se šutke istim stubištem uz koje se Silvana nešto prije popela. Na broju 2 maloga trga pater je pokucao. "Bilo je otvoreno. Našla sam se na pragu vrlo jednostavne, siromašne kuhinje. Pod je bio od sirovog drva, ali je odisao čistoćom. Jedna djevojka, malo starija od mene, peglala je bijelu košulju. Ušla je još jedna, a profesor je uskliknuo: 'Dobar dan, Chiara, predstavit će ti jednu moju učenicu. Doviđenja, doviđenja...' Chiara me pozdravila uz osmijeh i uvela me u sobu iz koje je izašla. Sjele smo jedna pored druge na mali kauč. Odmah mi se ljubazno obratila rekavši mi svoje ime. Studirala je filozofiju u Veneciji i istodobno radila kao učiteljica. Odmah me nazvala 'Silvanelu' i taj je deminutiv u mojim ušima odzvonio kao nešto novo: nitko me nikada nije tako zvao. Zatim mi je počela govoriti, vrlo kratko i jednostavno. Našavši se među granatama ona i njezine priateljice razumjele su da svatko od nas ima samo jedan život i zato ga ne treba proigrati kao da ih imamo mnogo. Treba živjeti za nešto što vrijedi, a one su otkrile da je Bog jedini ideal koji ne prolazi. Bog koji je ljubav i koji ljubi mene kao i svakog čovjeka.

Kad sam izašla, već se bila spustila večer, a Chiara mi je na

Arhiv IS

Prvi fokolar zvan "kućica" na Kapucinskom trgu br. 2 u Trentu	vratima rekla: 'Kad bismo mi, naše duše, bile zvijezde, željele bismo tvoriti zviježđe. Tamo je svaka zvijezda ljepša zato što je s drugima. Ali i sve zajedno su ljepše jer stvaraju vez svjetla.' Prešavši prag one kuhinje i okrenuvši se, sve je postalo drugačije. Tu gotovo bijednu kuću osjećala sam svojom. I ja ću učiniti što i te djevojke."
Lijevo: Silvana Veronesi, najmlađa od prvih Chiarinih sljedbenica	

DVORANA MASSAIA

No što su radile te djevojke? Kako su živjele? Silvana o svemu tome ništa nije znala, ali to nije bilo ni važno. "Doviđenja u subotu u tri i trideset", rekla joj je Chiara na rastanku. Preostalo joj je samo da čeka subotu. Konačno je stigla i subota. "Od jutra sam imala tremu. Što i koga će susresti? Ulijevalo mi je mir to što sam od srijede, tko zna kako, odlažila na misu svakoga jutra. Rekla sam profesoru da ne poznajem

Isusa, ali nakon susreta s Chiarom činilo mi se da mi je bliži. U 15.15, kraj crkve sv. Marka, Chiara me sustigla hitrim korakom. Bila je radosna baš kao i u srijedu, i sva je zračila. Ušle smo u jednu pravokutnu dvoranu, dvoranu Massaia, u kojoj su se održavali prvi susreti u Trentu. Moglo bi se reći da je bila tmurna, ali oživjeli su je veseli glasovi djevojaka, pa nisam niti primjetila kakva je bila. Zapazila sam dva velika ormara gdje su neki stavljali a neki uzimali stvari: tjesteninu i kruh s jedne strane a odjeću s druge. Pozdravila me Aletta, ona koja je peglala bijelu košulju. Upoznala sam Irmu, ojaču djevojku zaručenu s plavokosim mladićem, Liu i druge djevojke. U međuvremenu je ušao moj vjeroučitelj. Veselo me pozdravio, zadovoljan što sam tu. Odgovorila sam pomalo zbumjena. On se prekrižio i svi zajedno izmolili smo 'Zdravo Marijo'. Potom je pozvao Chiaru da govori. Ona je pričala o

svom otkriću, o Bogu koji ne prolazi i o svom izboru, o Bogu koji je ljubav. Rekla je kako mi mladi u životu tražimo najljepši ideal. 'No što je najljepše na svijetu', upitala se. To sam se i ja s njima pitala. Je li to more koje te očarava ili zvjezdano nebo, ili glazba, ili dječa? Zar nije najljepša na svijetu ljubav koja se rađa u ljudskome srcu? Ljubav prijatelja, majke za svoje dijete, ljubav supružnika?' Da, složili smo se: najljepša na svijetu je ljubav. 'Ali što je onda Bog koji je stvorio ljubav?', nastavila je Chiara. Svi su bili nepomični, pa tako i ja, pozorna i sretna. Da, to je bio ideal za koji je vrijedilo živjeti."

Na kraju susreta Silvana je primijetila kako se djevojke zadržavaju oko dva velika ormara. Netko je pripremao pakete, a netko izlazio natovaren. "Gledala sam Dori, djevojku koja je sjedila kraj mene i odmah mi se svidjela. 'Te stvari nosimo siromasima', objasnila mi je. I ona je uzela nekoliko paketa."

Mladi na Genfestu 1980. u Rimu. Više godina Silvana je posvetila formaciji GEN, drugoj generaciji Pokreta fokolara

dana otac mi reče: 'Silvana, dođi sa mnom u Trento, našao sam kuću koja će ti se možda svijdeti'. Krenuli smo prema gradu. Stigli smo do Orlovske vrata, starih rimskih vrata blizu dvorca Doboroga savjeta. Potom... iznenadenje! On krene ulicom Cervara, poznatim usponom gdje sam prolazila svakoga dana otkad sam upoznala Chiaru. Kad smo stigli na Kapucinski trg, srce mi je počelo jače udarati. Otac se zaustavi i reče: 'Silvana, vidiš onu zelenu ogradu? Iza nje je naša kuća...' Bila je točno nasuprot onoj koju smo mi zvali 'kućica'. Nešto kasnije i sam fokolar, u međuvremenu brojno porastao, nastanio se u prizemlju moje kuće. Moja je majka navečer znala udarati po podu drškom metle, upozoravajući da je vrijeme za počinak. Nije mi bilo potrebno niti obuti cipele da bih otišla do mojih prijateljica.

Ali fokolar je u toj kući bio kratko vrijeme. Chiara, Giosi i Graziella 1948. godine preselile su se u Rim. Pokret se naglo širio po Italiji i iz Trenta je stigao do raznih gradova. Milano, Torino, Siracusa i Sassari uskoro su imali svoje male centre.

A Firena? Kad sam završila gimnaziju, odlučila sam se za studij medicine, i to u Firenci. Mojim roditeljima je bilo drago što će se malo udaljiti od tih djevojaka... Tako sam 'slučajno' otišla u Firencu. Naravno da tako nisu mislili Gaia, Gio, Vitaliano, Spartaco i Fernardino. Svi su oni manje ili više bili moje dobi, a ja nisam mogla a da ne posredujem novim firentinskim prijateljima moje iskustvo. Netko je tu prvu firentinsku skupinu nazvao 'vrtićem' Pokreta. Da, jer tamo sam ja bila najstarija. Tako se Pokret rodio u Firenci, a da to nitko nije ni primijetio." ■

IZ TRENTA

Silvana je bila izravni svjedok različitih događaja iz prih vremena. Imala je samo 15 godina, a ključni događaj u povijesti prih sljedbenika je dan kada su ostavili sve da bi slijedili Boga na novom putu u fokolaru, iako taj put još nije bio definiran. "Za mene je Bog izmislio jedan trik. Budući da tako mlada nisam mogla ući u fokolar, fokolar je došao k meni. Godine 1947. rat je bio završio i konačno se moja obitelj mogla vratiti u Trento. Jednoga

Ante Šk

Uskrsnuće – povod za preporod

Krščaninu nije dopušteno očajavanje. Nije dopušten pad. Njegove kuće se mogu srušiti, bogatstvo se može raspršiti, ali on se opet uzdiže i nastavlja se boriti protiv svih protivština. Lijeni duhovi, šćućureni u laganim i udobnim navikama, plaše se pomisli na borbu. Kršćanstvo će postojati dokle god bude odolijevala napadima vjera u uskrsnuće. Kristovo uskrsnuće ucjepljuje nas u Njega i čini nas dionicima Njegova života. Ono nas obvezuje da nikada ne očajavamo. Otkriva nam tajnu kako se podignuti iza svakoga pada. Korizma jest – i mora biti – i ispit savjesti, kroz koji možemo promatrati što to ugašeno gmiže na dnu naše duše i našega društva, na što se prikapča bijeda jednog kršćanstva koje je u mnogima od nas postalo rutina, bez oduševljenja i bez žestine, kao jedrenje bez vjetra. Kristovo uskrsnuće mora biti razlogom preporoda naše vjere, nade i ljubavi: pobjeda naših djela nad negativnim trendovima. Uskrs nas uči pobijedi pogrebnih strasti kako bismo se preporodili; kako bi se svatko preporodio, u jedinstvu osjećaja, sa susjedom, sa svakim narodom, u skladnosti djela, kako bismo se nastanili u kraljevstvu Božjem.

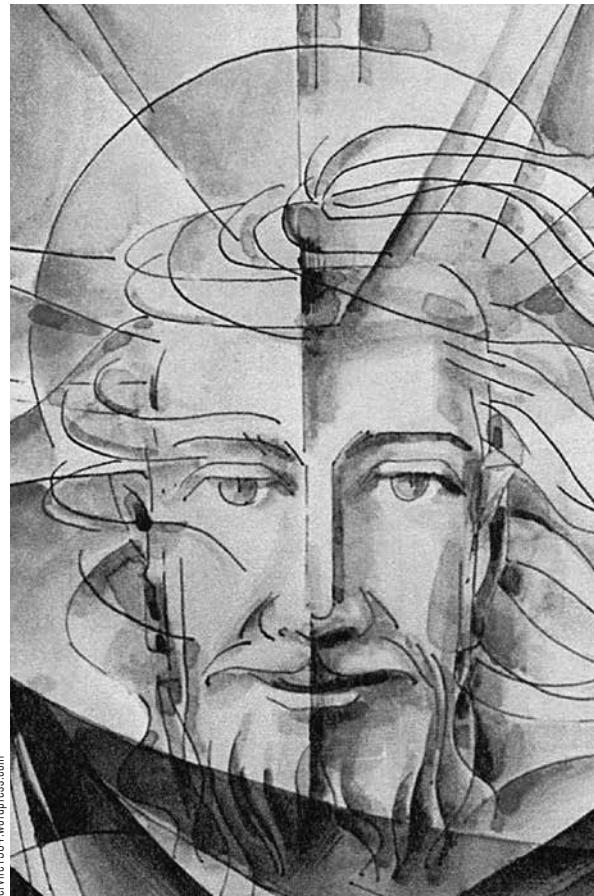
To se pretače u društveni ustroj, posredstvom uređenja koje putem vlasti, zakona i kazni djeluje

KAKO SE PODIGNUTI
IZA SVAKOGA
PADA I ŽIVJETI
VRIJEME KORIZME
POSTAVLJAJUĆI CILJ
LJUDSKOGA ŽIVOTA
NA VIŠU RAZINU

► Igino Giordani

za dobro ljudi i stiže do neba, ali preko zemlje. I modelira se prema božanskom redu. Njegov je zakon evanđelje, a podrazumijeva jedinstvo, solidarnost, jednakost, očinstvo, socijalne službe, pravednost, racionalnost, istinu, borbu protiv ugnjetavanja, mržnje, grešaka, gluposti... Tražiti kraljevstvo Božje znači stoga tražiti najsretnije uvjete za individualni i društveni izraz života.

Razumije se: gdje Bog kraljuje čovjek je sin Božji, stvorene beskrajne vrijednosti, i ponaša se prema drugim ljudima kao prema braći, a oni prema njemu kao prema bratu, i čini drugima što bi želio da drugi njemu čine. Zemaljska dobra su bratski darovana u zajedništvo, kruži ljubav i praštanje, padaju barijere, jer nemaju smisla u univerzalnosti ljubavi. Postaviti za prvi cilj kraljevstvo Božje znači cilj ljudskoga života premjestiti na višu razinu. Tko prvenstveno teži kraljevstvu čovjeka, teži dobru koje

serue 1984.wordpress.com

Kristovo uskrsnuće mora biti razlogom preporoda naše vjere, nade i ljubavi: pobjeda naših djela nad negativnim trendovima

podliježe rivalstvu i nesuglasicama. Božanski cilj, međutim, privlači ljudе da se uzdignu s razine njihove borbe i sjedinjuje ih u ljubavi. Potom, u tom sjedjenju, u toj višoj viziji zemaljskih stvarnosti, i pitanje jela, odijevanja i uživanja poprima svoje proporcije, boja se novim smislim i pojednostavljuje u ljubavi, pa život postaje pun. U tom je smislu i za nas Krist pobijedio svijet. ■

(Le Feste, Società Editrice Internazionale [S.E.I.] Torino, 1954.)

Karizma jedinstva i filozofija

U DVA NASTAVKA DONOSIMO ULOMAK IZ GOVORA CHIARE LUBICH PRIGODOM DODJELE POČASNOG DOKTORATA IZ FILOZOFIJE NA SVEUČILIŠTU JEAN-BAPTISTE DE LA SALLE U GRADU MEKSIKU 6.

LIPNJA 1997. ▶ Chiara Lubich

Postoji i jedna nova filozofija, nastala iz života karizme jedinstva.

Obično se kaže da je filozofija znanost "pitanja" jer pokušava odgonetnuti pitanja koja čovjek sebi postavlja i na njih pronaći odgovore. I tako smo, nakon brojnih godina intenzivnog življenja u skladu s ovom novom duhovnosti, postali svjesni da u Isusovu životu postoje trenutak bogat odgovorima na svako čovjekovo "zašto?"

To je trenutak onoga velikog, golemog "zašto?" koje je Isus uputio Bogu prije smrti svojim tajanstvenim vapajem: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?"

U početku, kada smo ga se odlučile slijediti upravo u napuštenosti, nismo osjećale potrebu razmišljati i oblikovati nauk koji se u tomu krije, ali smo u njemu odmah otkrile ključ kojim je moguće obnoviti svako nejedinstvo.

Zbog toga što smo Isusa napuštenog izabrale za životni ideal

imale smo snagu trčati tamu gdje je bio najprisutniji te, ljubeći ga i rabeći u sebi, raditi kako bismo ublažile boli i učinile da ponovno procvate jedinstvo. No, Isus napušteni nam se nije razotkrio samo kao odgovor na sva temeljna ljudska pitanja. Nedvojbeno je da je On – Bog koji od Boga traži odgovor za rascjep koji je pogodio samu božansku bit – da tako kažemo, bit svakog pitanja dovedena do njegova krajnjeg smisla, onoga do kojeg se nije jedno ljudsko pitanje ne usuđuje dovesti te se čini da stoga najbolje opisuje ljudski razum pred otajstvom.

No Isus vapi svoje veliko "zašto?" upravo zato da odgovor pronađu brojna "zašto?" koja su ponajprije predmet filozofskog razmišljanja, kako pokušava naglasiti Škola Abba.

Prisjetit ću se samo kratko i jednostavno dvaju područja takvog razmišljanja.

Promotrimo prvo: otajstvo bitka! Kakav nam odgovor daje?

Time što je
sveden na ništa,
On nam pokazuje
da "ja" jesam
ne onda kad se
zatvorim pred
drugim, već
kad se darujem,
kad se izgubim
u drugome iz
ljubavi.

nike vitalemail.it

Sigurno je da pojam bitka pokušavaju definirati rječnici različitih kultura, a izvorna definicija ljudske mislenosti je: bitak jest. To potvrđuje prihvatanje bezbrojnih postojanja u koje je čovjek utrojen u zajedništvu sa svima i svime.

Iskonska je to, jedinstvena i jednostavna spoznaja i polazište u pokušaju da se pronikne u brojne, složene nepoznanice stvarnosti.

Sve se može zanijekati, ali bitak ne.

Bitak nam nudi sve što je blizu nas, uz nas (različite stvarnosti) i u nama (naša nutrina).

Postojanje najmanjih, kao i najvećih stvari čitavim svojim bićem potvrđuje da bitak jest.

I upravo je bitak – koji je zajednički svemu stvorenomu, zbog čega ono nije ništavilo – bitak koji na prirodan način očituje onaj Bitak kojemu ništa stvoreno ne nalikuje, ali se u svemu naviješta. Potpuno ostvarenje, ograničenosti, prestanak postojanja svakog stvorenja jezik je kojim se ponavlja da sve što postoji crpi korijene iz Bitka koji jednostavno i potpuno jest.

Sveti je Franjo, jezikom pjesnika i dubinom mistika, za sunce rekao: "Svevišnji, ono tvoje obilježje nosi".

Analogno tomu, može se reći i o našoj nutrini. Spoznaja koju čovjek ima o sebi od početka filozofske misli, osobito ako je rasvijetljena vjerom, jest prihvatanje bitka koji je svjetlo savjesti, a ukupno, priznavanje Savršenog Bitka, čiste Svjetlosti koja ne

poznaće sjene ni pogreške, prihvatanje da svjetlo koje blista u ljudskoj savjesti čovjek zaziva i traži kao nekakvo jamstvo i sigurnu luku.

Izgovoriti "ja" za čovjeka znači otvoriti se mogućnosti da u zajedništvu s bitkom svega stvorenoga potvrdi da Apsolutni Bitak postoji.

Unatoč tomu, filozofija je tijekom svojega razvitka na Zapadu doživjela zamagljenje te početne sigurnosti. Sviest o sebi doživljavala se i doživljava kao suprotnost objektivnosti bitka. Tako se zatvorila Apsolutnom bitku.

Iz toga je proizšla velika križa koja obilježava posljednja stoljeća.

Možemo se stoga upitati: je li istina da svijest o sebi i bitak – kao potvrda stvarnosti u sebi koja vodi ka prepoznavanju Apsolutnog bitka – ne mogu suživjeti?

Ili, ne poziva li nas kriza da produbimo i pojmom subjekta i pojmom bitka u svoj njihovoj širini te tako shvatimo da je današnja poteskoća u biti traženje novih, zrelih, rješenja u kojima će kršćanska karizma zasjati u svoj svojoj snazi?

I evo Isusa napuštenog, učitelja svjetla, mislenosti, filozofije (usudila bih se reći) upravo po tome. Ako postoji netko tko misli da potvrditi svoje "ja" znači boriti se protiv svega što nije "ja" jer ono što ne prepoznajemo kao "ja" prepoznajemo kao ograničenost, ili, još gore, kao prijetnju cjelovitosti svojega "ja", Isus napušteni, u onom strašnom trenutku svoje

muke, potvrđuje da svijest o vlastitoj subjektivnosti – dok se čini da ona nestaje jer je bio poništen – upravo tada dostiže svoju puninu.

Time što je sveden na ništa, što je prihvatio iz ljubavi prema Ocu kojemu se potpuno prepustio ("Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj" Lk 23,46), On nam pokazuje da "ja" jesam ne onda kad se zatvorim pred drugim, već kad se darujem, kad se izgubim u drugome iz ljubavi. Ako, primjerice, posjedujem cvijet i darujem ga, odričem se nečega i u odricanju gubim nešto svojega (a to je nebitak). Zapravo, upravo zato što sam darovao cvijet, u meni raste ljubav (bitak). Moja subjektivnost, dakle, jest kad ne postoji iz ljubavi, kad je iz ljubavi sva usmjerena k drugome.

Isus napušteni vrhunac je objave svijesti o potvrđivanju sebe upravo kad se daruje drugomu, za drugoga, što je u konačnici upravo bitak. Prava svijest o sebi samome je ona koja se rađa iz zajedništva s bićem, zajedništva u kojemu se čini da svijest gubi samu sebe, ali u biti se pronalazi, ona jest.

Isus napušteni tako rasvjetljuje biće i razotkriva da je ljubav.

Time nam razotkriva da je i sam Apsolutni bitak Ljubav, kao što potvrđuje prva Iavanova poslanica (usp. 1 lv 4,8.12).

On je to u stvarnosti triju božanskih osoba u dinamičnom odnosu Jedne s Drugom, Jedne za Drugu, Jedne u Drugo. ■

(Nastavlja se)

Ja – brat – Bog

NASTAVLJAMO TEMU PREDSJEDNICE FOKOLARA O ISUSOVU PRISUTNOSTI U BLIŽNJEMU ▶ **Maria Emmaus Voce**

jedan drugome krošnja stabla našega života. Nutarnji život hrani se vanjskim životom. Koliko ponirem u bratovu dušu, toliko ponirem u Boga u sebi. Koliko ponirem u Boga u sebi toliko ponirem u brata...

Još 1945., dakle prije Raja 49., pisala je jednoj od svojih prvih prijateljica:

Znaš li koji je smisao života? Živiš da ljubiš! I potaknula ju je da u stotine, u tisuće srdaca utisne neizmjernu želju da ljube Ljubav više od svih srdaca svijeta².

U toj se čežnji već krije njezina želja da stigne do svakog čovjeka, kako bi svakome dala ne samo materijalni kruh koji mu je potreban, već i sâmo Svetlo koje je Bog izlio u njezino srce. Što se Crkve tiče – čitamo u apostolskoj pobudnici *Evangelii nuntiandi* – navijestiti Evandjele

znači unijeti Radosnu vijest u svaku ljudsku sredinu i u tom srazu samo čovječanstvo iznutra preobraziti, učiniti ga novim. [...] No, nema novog čovječanstva ako najprije nema novih ljudi, krsne novosti i života prema Evandjelu³. Tako kaže dokument.

Kao kršćani, a još više kao pripadnici Pokreta fokolara, imamo odgovornost živjeti kao novi ljudi i graditi to novo čovječanstvo temeljeno na Evandjelu.

Kako? Ljubeći, ljubeći bližnjega.

Stvoreni smo na dar jedni drugima – piše još Chiara – i ostvarit ćemo se u tome zalažući se za našu braću i sestre ljubavlju koja dolazi prije svake geste ljubavi drugoga⁴. Bog nije čekao da ga mi ljubimo, već nas je ljubio prvi. Zato smo

Ljubav prema bližnjemu ima svoj korijen u činjenici da smo svi djeca jednoga Oca.

To je pojasnio i Drugi vatikanski sabor kada je u jednome od svojih najvažnijih dokumenata *Lumen gentium* istaknuo: "Svi su ljudi pozvani u novi Božji Narod. Stoga se ovaj narod, ostajući jedan i jedini, mora protegnuti na cijeli svijet i na sve vjekove, da se ispuni odluka volje Boga koji je u početku stvorio jednu ljudsku narav i odlučio da djecu svoju, koja su bila raspršena, napokon skupi u jedno (Usp Iv 11,52)". Upravo je u tome korijen "sveopćeg bratstva u jednome Ocu, Bogu, koji je na nebesima", na čemu se temelji naš ideal: jedinstvo.

Prema našoj duhovnosti put prema Bogu neizostavno prolazi kroz brata, prema tročlanu: "Ja – brat – Bog". *Bogu idemo zajedno sa čovjekom, zajedno s braćom, štoviše, Bogu idemo po čovjeku*¹. Ovako opominje Sveti pismo: "Tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti" (1 lv 4, 20). A sv. Augustin ističe: "Možeš mi reći da nikada nisi vidio Boga, ali mi ne možeš reći da nisi vidio čovjeka. Zato ljubi svoga brata. Ako ljubiš brata kojega vidiš, istodobno ćesi vidjeti Boga." Dakle, ne samo ljubiti, već i "vidjeti" Boga. Chiara piše na jednoj stranici *Raja: Imamo, naime, nutarnji i vanjski život. Jedan i drugi u provatu; jedan je drugome korijen;*

Koliko ponirem u bratovu dušu, toliko ponirem u Boga u sebi.
Koliko ponirem u Boga u sebi toliko ponirem u brata

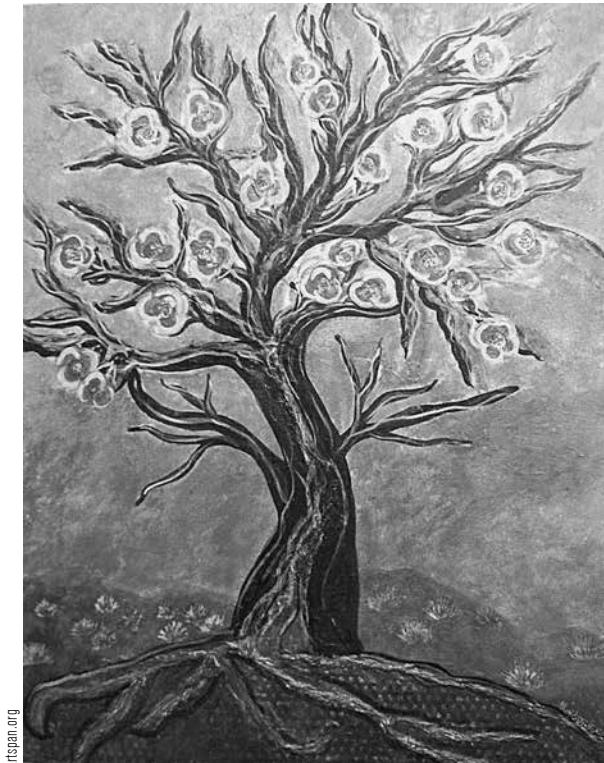
i mi pozvani ljubiti prvi, preuzimajući inicijativu, ne čekajući da onaj tko je uz nas učini prvi korak. To je iskustvo Chiara živjela od prvih vremena. Ljubav prema bližnjemu ona doživjava nadasve kao konkretno služenje, kao što će reći kasnije:

*"U ovome je kršćanstvo - piše: služiti, služiti svima, po uzoru na Isusa koji je prao noge apostolima. U svima trebamo vidjeti gospodare. Ako smo mi sluge, drugi su gospodari. Trebamo težiti evanđeoskom prvenstvu, ali služeći svima"*⁵.

I Talmud – jedan od svetih židovskih tekstova – podsjeća: "Kao što Gospodin zaodijeva gole, poput Adama, tako ćeš i ti odijevati gole; kao što Gospodin posjećuje bolesne, što je učinio s Abrahamom, tako ćeš i ti posjećivati bolesne; kao što Gospodin tješi žalosne, što je učinio Izaku, tako ćeš i ti tješiti žalosne; kao što Gospodin pokapa mrtve, što je učinio s Mojsijem, tako ćeš i ti pokapati mrtve".

Da bi nam pojasnila konkretnost ljubavi, Chiara se ne ustručava podsetiti na Drugi svjetski rat, kada je sa svojim prvim priateljcama bježala u sklonište, gdje su čitale Evanđelje i pitale se: "Gdje je bližnji?" Sama je odgovorila: *Bio je tamo uz nas. Bila je to ona starica koja je svaki put teškom mukom, vukući noge, dolazila do skloništa. Trebalo ju je ljubiti kao same sebe, pomoći joj svaki put, dopratiti ju. Bližnji su bili onih petoro preplašene djece stisnutih uz majku. [...] Bližnji je onaj bolesnik zatvoren u kući, bez mogućnosti da se zaštiti, potreban njege."*⁶

Na jednoj stranici Raja čitamo:

artpano

Da bismo bili čisti, ne treba lišavati srce i potiskivati ljubav.
Potrebno ga je raširiti po mjeri Isusova Srca i ljubiti sve

Tko bar malo ljubi, zna što znači ljubiti: to znači trpjeti kada nešto ne možemo učiniti voljenoj osobi; radovati se kada joj možemo djelima iskazati ljubav. Tko ljubi, ne samo da mu nije teško iskazati ljubav, već trpi kada ju ne može iskazati. Jer tko ljubi u obilju izljeva i sve daruje, nasićen samo kada ljubi⁷. Ali trebamo ljubiti kako Isus ljubi, ljubeći bližnjega jednoga po jednoga, podsjeća nas Chiara, ne zadržavajući u srcu ostatke ljubavi prema bratu kojega smo susreli minutu prije. Jer ionako ljubimo istog Isusa u svima! Pojašnjava:
Ako zadržimo ostatke ljubavi, znači da smo toga brata ljubili poradi sebe ili poradi njega... ne poradi Isusa. U tome je problem⁸.
I zaključuje:
Stoga, da bismo bili čisti, ne treba lišavati srce i potiskivati ljubav. Potrebno ga je raširiti po mjeri Isusova Srca i ljubiti sve. I kao što

je dostatna jedna Sveta Hostija, od milijarda Hostija na zemlji, da bismo se nahranili Bogom, tako je dostatan jedan brat (onaj kojega volja Božja postavi uz nas) da bismo se pričestili čovječanstvom koje je otajstveni Isus⁹.

Ovom mjerom ljubavi Chiara je zasigurno predvidjela i ostvarila ono što Drugi vatikanski sabor traži još uvijek aktualnim riječima. Piše u jednom koncilskom dokumentu: "U našim danima posebice postoji hitna i neodložna obaveza da budemo bližnji baš svakom čovjeku i da mu, kad se s njim sretнемo, djelotvorno pomognemo: starcu od svih napuštenu, stranom radniku nepravedno prezrenu, izbjeglici [...] gladnome koji se poziva na našu savjest podsjećajući nas na Gospodinovu riječ: 'Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste' (Mt 25,40)."¹⁰ U tome nam je primjer Chiara i svi oni sveci, i veliki sveci, kojima je ljubav prema bližnjemu bila pokretač života. Pomislimo na svetog Vinka Paulskog, na blaženu Majku Tereziju iz Kalkute, na sv. Flipa Nerija, itd.

(Nastavlja se)

¹ C. Lubich, Novi put, Zagreb 2004., str. 20

² C. Lubich, *Lettere dei primi tempi*, Roma 2010, p. 83-84.

³ Pavao VI., Apostolska pobudnica *Evangelii nuntiandi* 18: EV 5,1610. Usp takoder Ivan PAVAO II., Apostolska pobudnica *Christifideles laici* 32: EV 11,1742: zajedništvo s Isusom "primljeno na dar" im "sveopće određiše";

⁴ C. Lubich, Umijeće ljubavi, Zagreb 2006., str. 45

⁵ Isto, str. 37. ⁶ C. Lubich, Umijeće ljubavi, str. 30

⁷ ID., *Paradiso* '49, 1677-1678.

⁸ Ibid., 830-832 (iz neobjavljenog izvornika)

⁹ Ibid., 834-835 (iz neobjavljenog izvornika)

¹⁰ Drugi vatikanski koncil, Pastoralna konstitucija *Gaudium et Spes* 27

U jednom trenutku onaj Bog kojemu sam darovala svoj život postao je utvara od kartona, isprazna ljudska konstrukcija. Bacila sam u more svoj jedini život. Ostala sam sama, propala, očajna.

Sve dok jednoga dana, čitajući knjigu "Prema Jeruzalemu" Carla Martinija, nisam naišla na one riječi iz Evanelja po Ivanu: "Da možda i vi ne kanite otići?" Ne bih znala riječima objasniti što se dogodilo, samo znam da je u mene prodrlo jedno slabašno svjetlo. Snagom volje odlučila sam mu povjerovati i tako se otvorio put za izlazak iz pustinje.

Ono mračno razdoblje pretvorno se u svjetionik koji stalno osvjetljuje moj svakodnevni hod. Iako priznajem svoje pogreške, beskrajno sam zahvalna Bogu za sve što mi je darovao kroz ovo neočekivano razdoblje života. Svest da sam grešnica, svijest da me u svakom trenutku samo Bog može podići iz ovoga mojeg ontološkog stanja ne mogu više otresti sa sebe.

Iz toga je proizišlo jedno milosrđe bez napora prema svakom čovjeku kojega osjećam bratom jer se osjećam ista kao on. To milosrđe je nadasve poštovanje prema Božjoj ruci punoj ljubavi koja osobnim putovima, nama nepoznatima i ponekad nerazumljivima, vodi svako svoje dijete prema ostvarenju. I samo on zna u čemu se ono sastoji. ■

Milosrđe bez napora

▶ Silvia Tancredi

Uprim godinama mojega duhovnog puta svijest da sam grešnica bila mi je logična: Bog je savršen, a ja kao ljudsko stvorenje nisam. Rodila sam se u katoličkoj obitelji, ali je to u momeu životu malo značilo, možda samo kao ispitivanje pogrešaka i njihovo ispovijedanje. Usprkos odabiru da život istrošim za Boga, u biti sam godinama živjela u zadovoljavajućoj namještenoj pristojnosti. Razlučivala sam vjernike od nevjernika, dobre od zlih i zalagala se da vratim na pravi put one koji po mojoj mišljenju na njemu nisu bili. Čak sam nastojala nikoga ne osuđivati i donekle sam u tome

Nije bilo dovoljno što sam istrošila život za Boga, što nisam osuđivala i što sam vraćala na pravi put one koji po mojoj mišljenju na njemu nisu bili

uspjevala, ali sam u konačnici ja bila jedno a oni drugo.
To je trajalo sve dotle dok se taj moj dvorac izgrađenih uvjerenja nije jadno srušio. Zbog naivnosti, zbog prevelike sigurnosti u sebe, a možda i zbog ljubavi, našla sam se u novim situacijama, vođena nekim mračnim svjetлом. Da je bilo mračno, to vidim danas, a tada je bilo svjetlo. Da bih ga slijedila, izdala sam preuzete obvezе i drage prijatelje. Mislila sam da me pokreće ljubav, a danas znam da uz "ljubav" treba uvijek dodati "možda" jer je samo Bog punina ljubavi i svaka ljubav izvan njega je po nečemu nedostatna.

Istinska Ljepota

"LJEPOTA ĆE SPASTI SVIJET" – F. M. DOSTOJEVSKI

▶ Joakim Striber

*Kada se nakon dugo vremena mladić još uvijek mučio na konopcu,
opet sam čuo onog čovjeka gdje zapomaže:*

- *Gdje je sada Bog? I čuo sam u sebi glas koji mu odgovara!*
- *Gdje je On? Pa tu je On ... Eno ga tamo, On visi na vješalima ...*

(E. Wiesel u knjizi *Night*)

Kad sam pročitao ove riječi, u meni je ostao okus gorčine. Nikako nisam mogao shvatiti gdje je tu ljepota Boga – jedan od njegovih atributa: Istina, Dobrota i Ljepota. Tim više jer je u to vrijeme na našim prostorima bjesniorat! Tako sam i ja sebi postavljao to isto pitanje: "Gdje je Bog?" Svakako, vjera u Krista ima svoju logiku: žrtva je ta koja nam je donijela otkupljenje. Ali Ljubav bi trebala sadržavati puno više od same žrtve. Tu mi je nedostajala dimenzija lijepoga koje se može odmah uočiti, osjetiti, a ne samo deducirati logičkim razmišljanjem. Sljedećeg jutra ugledao sam dva stabla: jedan bor i jedno ogoljelo listopadno stablo. Jarko, plavo nebo i zelenilo bora: kontrast između dvije boje još je više isticao ljepotu i jednoga i drugoga. A zatim, boja zlata na češerima... Bio je to pravi užitak za oči.

U blizini bora nalazilo se ogoljelo stablo. Ostavljalo je sasvim suprotan dojam od bora: dojam nečeg beživotnog i sumornog. Ipak, obasjavalo ga je sunce i to je na njemu stvaralo čudesne efekte. Njegova se svjetlost

odbijala od glatkih, suhih i ogoljelih grana, pa je izgledalo kao da su od čistoga zlata. Ali, to se moglo primijetiti samo iz određenog položaja u odnosu na stablo. Kao da se na tim granama moglo vidjeti samo sunce, koje inače ne možemo gledati izravno, jer zbog svog jakog sjaja zasljepljuje oči.

U oba slučaja sunce je davalo ljepotu stablima. Kod bora je dolazila do izražaja njegova ljepota – ljepota bora. U slučaju ogoljelog stabla dolazila je do izražaja ljepota sunca i njegova sjaja: kao da je stablo htjelo upravo pokazati ljepotu sunca.

Tada sam shvatio: Isus Raspeti i Napušteni je kao ogoljelo stablo. Lišen osobne ljepote, ukazuje na Ljepotu nad Ljepotama, na Boga Ljubav. Da bismo Ljepotu mogli uočiti, moramo se postaviti u pravilan položaj u odnosu na Njega, Isusa Napuštenog. U suprotnom je sumorno ono što zapažamo. Dakle, dva koraka nas dijele od istinske Ljepote: prvi znači ne zaustaviti se na onome što nas izaziva, a drugi pronaći mjesto na kojem nam se On želi objaviti. ■

hdw.ewb4.com

Zajedno za novu ekonomiju

U KRIŽEVIMA ODRŽANA MEĐUNARODNA ŠKOLA EKONOMIJE
ZAJEDNIŠTVA ► Domagoj Sajter

Oko 130 sudionika iz desetak zemalja srednje i istočne Europe, i to najvećim dijelom mlađih, okupilo se 2. i 3. veljače u Marijapolju Faro, kako bi upoznali i razradili ideje Ekonomije zajedništva. Ovom susretu prethodili su slični skupovi koji su se prošle godine održali u Brazilu, Čileu, Keniji, Italiji, Španjolskoj, i Portugalu. Uz simultani prijevod na pet jezika i dvije videokonferencije sa sudionicima koji su ovaj događaj pratili i iz Slovačke i sa Filipina, u opuštenom, obiteljskom ozračju mogao se dobiti barem okvirni dojam što je zapravo Ekonomija zajedništva, komu je namijenjena, u kojoj je fazi provedbe, i što nastoji postići.

Kao osoba koja je na svjetskoj razini primarno odgovorna za Ekonomiju zajedništva, ujedno i profesor na više sveučilišta, savjetnik papinskog vijeća Iustitia et Pax, prof. dr. Luigino Bruni u predavanju i dijalogu pojasnio je što znači krilatica "ni kapitalizam, ni socijalizam, već zajedništvo". Ekonomija zajedništva je projekt koji nije imao uobičajen životni tijek poput sličnih "alternativnih" ekonomskih modela, već je prvo

Arhiv NS (3)

Leo Andringa, član međunarodne komisije zadužene za Ekonomiju zajedništva, bivši direktor Nizozemske središnje banke, govorio je o tri razine odnosa u ekonomiji

zaživio u bazi, na terenu, a tek potom se nastojao akademski (teoretski) definirati i koncepcionalizirati. Polazi od toga kako postojeći ekonomski principi, što je osobito vidljivo u suvremeno doba krize, umnogome djeluju protiv dostojanstva čovjeka, obitelji i društva, što je činjenica pred kojom nitko ne bi smio ostati ravnodušan i nezainteresiran, bio ili ne bio ekonomist. Bruni je istaknuo kako nipošto nije slučajno da su franjevcii,

zavjetovani na siromaštvo, osnovali prve banke u Europi ("Monti di pieta"), jer se siromaštvo realno ne može smanjiti tek milosrdem (karitasom): samo siromah može pomoći siromahu. Pri tome je materijalno siromaštvo opisano kao više značna pojava; s jedne strane ono može biti i dobro i poželjno ukoliko je namjerno odabранo, a može se promatrati i u negativnom svjetlu – kao neželjeno, podnošeno, zlo. Ako siromah samo prima novac od bogataša onda ne doživljava bratstvo, zajedništvo, i odnos se može pretvoriti u paternalizam, u ovisništvo, pri čemu se izvorni problem siromaštva uopće ne rješava, već dodatno komplikira. U Ekonomiji zajedništva siromaštvo se promatra kao bolestan odnos, te stoga "lječenje" siromaštva polazi od liječenja odnosa u društvu, a ne tek od podizanja materijalnog statusa. Također, istaknuta je važnost pojma "besplatnost", kao termina koji ne označava kako je nešto "gratis", ili da je cijena jednaka nuli, već da je cijena nemjerljivo visoka. Postoje brojne pojave koje su za društvo presudne, a besplatne su (obitelj, prijateljstvo, agape – ljubav, itd.), pa ih postojeća kapitalistička ekonomija ne prepozna i ne valorizira. Motivacija za besplatan rad i zalaganje dolazi iznutra, to je vokacija (poziv)

kojega ekonomска znanost i praksa treba prepoznati ukoliko želi unaprijediti postojeće stanje ekonomije.

Leo Andringa, član međunarodne komisije zadužene za Ekonomiju zajedništva, bivši direktor Nizozemske središnje banke, govorio je o tri razine odnosa u ekonomiji: ugovornima, priateljskim, i o odnosima besplatnosti. Usporedio ih je s tronošcem koji pada ukoliko bilo koja od tri noge ne funkcioniра. Naglasio je kako evandeoska poruka "gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tamo sam ja sam među njima" prodorno djeluje ne samo u duhovnoj, privatnoj sferi, već i u poslovnoj, gdje jedno poduzeće (ili odjel poduzeća) može prosprijeti uz Kristovu prisutnost, koja postaje dodana vrijednost radu toga poduzeća.

Zoran, životni primjer navedenoga iznio je Janko Katona, poduzetnik iz Vojvodine (Srbija), koji svoje poduzeće koncipira kao proširenu obitelj s petnaestak zaposlenih i ne može ju zamisliti bez "nevidljivog Dioničara" koji providnošću vodi njegovo poduzeće unatoč dubokim poteškoćama, kroz koje je, ljudski gledano, nemoguće proći.

Kuen Varruesel, vlasnik poduzeća s 47 zaposlenih iz Belgije, svjedoči kako je formula uspjeha *poduzetnik x zajedništvo*, pri čemu niti jedna strana ovog umnoška ne smije biti nula. Naglašava kako zajedništvo (odnosno Ekonomija zajedništva) samo po sebi nije garancija

uspjeha, jer mora postojati i komponenta poduzetništva, a poduzetništvo uvijek sobom nosi rizik neuspjeha.

Primjer ovih poduzeća, kao i brojnog mnoštva drugih, pokazuje kako Ekonomija zajedništva nije još samo jedna od lijepih ideja – utopija za sanjare – jer postoji, djeluje i živi. Doduše, kako je rečeno, ona je još sjeme i nije veliko stablo, ali

Susretu je nazočila i skupina djevojaka iz Bugarske

Janko Katona svoje je iskustvo pričao i pred TV kamerama

u DNK toga sjemena već je sađran nacrt cijelog stabla, i ako okolnosti budu povoljne može izrasti i donijeti lijepo plodove. Na ovogodišnjem križevačkom susretu predstavljena je i prva knjiga o Ekonomiji zajedništva na hrvatskom jeziku, a mlađi su pozvani na ljetnu školu Ekonomije zajedništva koja će se održati ove godine u rujnu, u Madridu. ■

KOJI JE MOJ DAIMON?

DONOSIMO ODGOVOR LUIGINA
BRUNIJA NA JEDNO PITANJE
MLADIH

Po mojem mišljenju mlađa se osoba prije svega treba pitati: koji je moj radni poziv, za koje zanimanje imam sklonost, gdje moja osobnost može procvasti? Sokrat je govorio: koji je moj daimon? Daimon je ona prisutnost u tebi koja ti kaže: "budi umjetnik, budi obrtnik, budi profesor". Ako slijediš taj daimon, događa se leudaimonia, što znači sreća, dobar daimon.

Jednom me jedan od mojih studenata zamolio da mu pomognem naći posao. Imao je 27 godina, 5 godina je studirao, postigao dva magisterija. "Koji posao?", upitao sam. On kaže: "Bilo koji!" Rekao sam mu da to ne ide: "Ti moraš raditi na sebi da bi razumio koji posao želiš raditi. A za to je potrebno vrijeme i disciplina."

Dakle, najprije se treba pitati: koji je moj način da doprinesem ovome svijetu?

A ako taj idealan posao ne nađeš, morat ćeš raditi drugi. Jer posao je ta predivna težnja između mojeg ljudskog procvata i onoga što je potrebno drugima. Ja mogu biti uvjeren da sam umjetnik, da imam daimon da budem violinist.

Ako se jedan posao radi dobro, to je uvijek nešto lijepo. Nijedan posao koji se dobro radi nije nehuman.

Ali ako me u mojoj gradu nitko za to neće platiti, moram biti blagajnik. Moram raditi nešto da ne bih ovisio o drugima, a nakon večere baviti se violinom. Što to znači? Da se moram cijeli život boriti kako bih radio svoj idealan posao, ali dok ne uspijem, ne smijem imati djetinjasti stav i reći: taj posao ili ništa. Jer inače će završiti kao narcisoid. A posao je anti narcisoidnost, jer te prisiljava da se pitaš što koristi drugima. Jednom sam išao u kupovinu u mom rodnom gradu i na blagajni samoposluge naišao na kolegicu iz škole. Ona je studirala pravo, završila je za odvjetnicu, a radila je na blagajni. Kad sam je vidiо, kao da joj je bilo neugodno što je bila blagajnica. Želio sam joj reći 2 stvari.

Prvo, ako se jedan posao radi dobro, to je uvijek nešto lijepo. Nijedan posao koji se dobro radi nije nehuman. Raditi samo zato da bismo preživjeli već je do-stojanstveno. Ne mogu svi raditi posao koji vole, osobito u vrijeme krize. Ali ako ga dobro obavljaš, možeš se spasiti. Dakle, dok ti tražиш svoj poziv (ali, pozor, traži ga, ne popuštaj, bori se!), možda ćeš prihvati neki drugi posao,

primjerice rad na blagajni, ali ako taj posao dobro obavljaš, to će te spasiti. Moj moto je: što je posao više pogrešan, ti ga moraš raditi bolje. Ako si na nekom poslu koji ti se ne sviđa i k tome još radiš loše, izgubit ćeš dušu. Jedini način da izađeš živ i možda bolji na poslu koji ne voliš je da ga radiš dobro. Ali, dok si тамо, na blagajni, bavi se svojim snovima, razvijaj ih, nastoj da tvoj život funkcioniра.

Kad sam završio fakultet, tri sam godine radio na fotokopiranju. Nije to bio baš moj daimon. Ali bio je moj posao, uz to sam bio i fokolarin. Ali nakon večere i noću učio sam da bih se natjecao za drugi posao. Nastojao sam dobro raditi fotokopije, ali nikada nisam prestao gajiti svoj daimon. Kasnije sam se natjecao i dobio posao. Da nisam, natjecao bih se za neki drugi. Ali dok tražiš svoj poziv, prihvati posao koji možeš dobiti, da ne bi ovisio o drugima, a ako možeš obavljaj ga dobro. Ponekad vidim da mladi upadaju u dvije greške. Netko tražeći idealan posao nikad ne počne raditi i očekuje da ga drugi uzdržavaju jer je on neshvaćeni genij, a to je greška, narcisoidnost. Druga greška je prihvati prvi posao koji te dopadne i ostati 40 godina na tom poslu nesretan. Kad jedna mlada osoba poveže ove dvije stvarnosti, po mojem mišljenju život funkcioniра. ■

Na međunarodnom skupu u Križevcima osobitu pozornost pobudila je prva knjiga o Ekonomiji zajedništva na hrvatskom jeziku. U knjizi je autor Luigino Bruni predstavio Ekonomiju zajedništva kroz nekoliko odabranih ključnih pojmoveva: besplatnost, rad, poduzeće, suradnja, sreća, uzajamnost, bratstvo i siromaštvo. Svi oni osvjetljavaju sadržaj pojma koji izražavamo riječju "zajedništvo". Stare su to riječi, ali u iskustvu Ekonomije zajedništva poprimaju nova značenja. Zajedništvo je duboka težnja ekonomije i temelj projekta Ekonomije zajedništva nastale s ciljem osnivanja poduzeća kojima će se upravljati u duhu nove "kulture davanja", piše autor u uvodu.

Osim što ovaj ekonomski projekt danas obuhvaća stotine poduzeća, on je značajan nadasve zato što u sebi sadrži humanizam. Naime, dobit – koju kapitalistička ideologija smatra svrhom postojanja poduzeća – poduzeća povezana u Ekonomiju zajedništva daju u zajedništvo, istaknuto je u knjizi.

U predgovoru knjige Bruni piše da ovim djelom, koje u talijanskom izvorniku još nije ni objavljeno, želi ispričati što danas znači živjeti zajedništvo u ekonomiji, ali i posvjedočiti put svojega shvaćanja Ekonomije zajedništva, kako se ono razvijalo u prvih četrnaest godina. "Putovao sam po raznim zemljama svijeta i imao prilike proniknuti u različite dimenzije ovog projekta. Uvijek je potrebno imati na umu da je nastao iz jedne duhovnosti pa se i konstitucijski nalazi između 'neba i zemlje', tj. između proroštva i povijesti.

Stoga su različita poglavila knjige

OBJAVLJENA
PRVA KNJIGA
O EKONOMIJI
ZAJEDNIŠTVA
NA HRVATSKOM
JEZIKU

Novi pojmovi u ekonomiji

Arhiv NS (2)

EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA

etape jednog putovanja, različite, ali povezane. To je osobno i zajedničko putovanje koje se nastavlja. Ova knjiga na poseban način svjedoči o novom shvaćanju – u odnosu na samo nekoliko godina unatrag – dimenzije poduzeća, tržišta, a nadasve siromaštva, stvarnosti koja mi se malo pomalo otvarala dok sam je promatrao u njezinim različitim aspektima kada sam je odlazio tražiti u različite krajeve svijeta."

Zanimljiva je i autorova tvrdnja da je zajedništvo novo ime za mir. On navodi kako se šezdesetih godina prošloga stoljeća puno govorilo o razvoju, s nadom da će opći gospodarski razvoj, proširen i na do tada zaostale zemlje, u korijenu riješiti razloge za sukobe i ratove. Mislimo se da su razlozi sukoba nedostatak sredstava, a tehnološki i gospodarski napredak omogućio bi povećanje sredstava, pa bi se tako osigurao stabilan mir. Papa Pavao VI. sabrao je ta nadanja i 1967. godine u svojoj enciklici *Populorum Progressio* (Razvoj naroda) proročki objavio kako je razvoj novo ime mira. Danas, na početku ovoga milenija i nakon više desetljeća snažnog gospodarskog razvoja, moramo ustvrditi kako razvoj nije dovoljan da bi se osigurao mir. Gospodarski rast može biti na štetu drugih važnih vrednota građanskoga suživota, kao što su okoliš, pravda, solidarnost. Stoga mislim da bi ta proročka rečenica danas mogla glasiti: "Zajedništvo je novo ime mira". Bez zajedništva nema autentičnog i održivog razvoja, ni za pojedince, ni za narode, ni za planet. ■

Dina Perkov

Radmila Šaina iz
Zgrablića

Ostani aktiv

Sve sam napravila!

RADMILA ŠAINA IZ MJESTA
ZGRABLIĆI BLIZU PAZINA
BILA JE TIHA I JEDNOSTAVNA
OSOBA, S MALO RIJEČI I PUNO
DJELA ▶ Sanja Mališa

Razgovor s njezinim suprugom Ivanom pomogao mi je u potrazi za crticama iz njezina (njihova) života.

Upoznavanje je bilo "filmsko" – kako se sada Ivan prisjeća – steglo ga je u grudima, on joj je prišao i nakon trećeg susreta su se ponašali kao da hodaju godinama. Od tada se više nismo rastajali, dodaje Ivan. Kada su se vjenčali ubrzo je došao Boris, zatim Anica i na kraju Danijela. Živjeli su svoj obiteljski život, ali uvijek otvoreni za druge. Djecu

su odgajali u toleranciji, s puno ljubavi, bez povišenih tonova, a napose u velikoj vjeri i povjerenju u Boga. Uspjeh njihovog skladnog života je u prihvaćanju svega što im je Gospodin poslao, ne očekujući ništa drugoga. Živjeti ne za sebe, nego za drugoga. Radmila je sudjelovala na mnogim susretima Djela Marijina, bila je aktivna u župi, biskupiji itd. Sve je to ostavljalo trag na njezinom životu. Nakon više godina rada ostavila je dugogodišnji posao kako bi pomogla Ivanu u poduzeću koje je on postavljao na noge. Nakon nekoliko godina u posao su se uključila i djeca. Svoj odnos s kupcima gradili su na poštivanju i razumijevanju. Bilo je uspona i padova. Sjećam se da me Radmila nazvala da molimo za tešku situaciju u poduzeću koja ih je mogla uništiti. Te godine na blagdan sv. Klare, kada smo kao zajednica slavili Chiarin imendan, nazvala me ujutro da mi kaže da su dobili, baš na taj dan, veliki poklon. Nakon nekoliko godina patnje problem se napokon riješio. Ivan kaže da poduzeće još uvijek postoji zato što je izgrađeno na ovim temeljima.

Njezina jednostavnost u prihvaćanju svakoga došla je do izražaja i prilikom upoznavanja buduće nevjeste i zeta: "Ovo je vaša kuća, tako se i ponašajte!" Plodovi takvog odnosa su vidljivi i danas u Zgrablićima gdje su i Boris i Anica sa svojim obiteljima sagradili kuće. Kako su u životu sve prihvaćali s jednostavnosću i kao dar od Boga, tako su prihvatili i Radmilinu bolest koja je došla naglo i trajala kratko. Prilikom posjeta rekla mi je: "Sve sam u životu napravila, ako me Gospodin želi k sebi spremna sam". Nije sa žalila, jadikovala, pitala je za druge ili se šalila na svoj račun, npr. kako izgleda ili da joj je dobar ovaj godišnji. Obitelj, cijela zajednica i mnogi prijatelji molili su za njezino ozdravljenje, ali Gospodin je imao drugi plan. Ne možemo reći da je nakon njezinog odlaska u nebo, u 56. godini života 17. prosinca prošle godine, ostala praznina, već punina jednog života koji nikoga nije ostavio ravnodušnim. To se vidjelo i na posljednjem oproštaju kada se spontano okupilo više svećenika, veliki broj prijatelja, a sve je bilo u dostojanstvenom ozračju koje je spajalo nebo i zemlju.

Ivan zaključuje: "Sve vrijeme u braku je bilo 'iskorišteno'. Uživali smo u stvaranju i gradnji obitelji, u druženju i življenu za drugoga. ■

Odvjetnik i pjesnik

► Nikola Sajter

Svekoliku hrvatsku javnost 4. siječnja pogodila je vijest o tragičnoj smrti poznatog osjećkog odvjetnika i pjesnika Luje Medvidovića, u 63. godini. Bio je oženjen, otac dviju kćeri, vjernik. Stanislav Marijanović, književnik i profesor emeritus osjećkog Sveučilišta, rekao je za njega: "Iznimno talentiran književnik široke naobrazbe i jedan je od najvećih majstora soneta u suvremenoj hrvatskoj književnosti. Sav je bio satkan od ljubavi i dobrote..." Poznati hrvatski književnik Hrvoje Hitrec na portalu Hrvatskog kulturnog vijeća opisuje ga kao blagog, ali odlučnog hrvatskog intelektualca antologiskog pjesnika i pravnika od formata, čovjeka široke naobrazbe, hrvatskog kršćanskog inteligenta snažnih osjećaja. Ljubo je bio pripadnik Pokreta fokolara. Evo kako mu se u oproštajnom govoru obratio sudac i njegov prijatelj Nikola Sajter.

Djelo Marijino upoznao si tijekom Domovinskog rata. Sastajali smo se u podrumskim prostorijama kod isusovaca koji su bili domaćini svih laičkih pokreta i udruga u to vrijeme u Osijeku. Bio si na prvom, osnivačkom susretu pravnika pripadnika i pristalica Djela Marijina u hrvatskom centru Djela u Križevcima u ožujku 1995. g. Govorio si nadahnuto i gotovo

Osobni arhiv

Ljubo Medvidović,
odvjetnik iz
Osijeka

proročki o temeljnim vrijednostima. Tvoja zapažanja o životu, braku, obitelji, funkciji države danas su još aktualnija. Bio si na najvećem do sada održanom skupu Djela Marijina u Osijeku u Domu Hrvatske vojske 1998. g. kada je bilo nazočno oko 600 osoba. U svibnju 1998. u Križevcima sudjelovao si na susretu umjetnika na temu "Bog ljepota". U nazočnosti slikara, kipara, književnika, skladatelja i interpretatora ozbiljne glazbe čitao si nadahnuto svoje stihove. U mjesecu travnju 1999. Hrvatsku je posjetila Chiara Lubich. U zagrebačkoj katedrali predstavljeni su najznačajniji pokreti koji djeluju u Hrvatskoj. Poslije toga u dvorani na Kaptolu u okviru ogranka "Novo čovječanstvo" Pokreta fokolara istupili su

istaknuti kršćanski intelektualci. Opet si imao važno mjesto. Govorilo se o pravu na dom, reintegraciji Hrvatske, povratku prognanika i izbjeglica.

U studenom 2000. godine bili smo zajedno na velikom svjetskom skupu pravnika u Rimu, uz sudjelovanje više stotina osoba svih pravnih profesija. Simultani prijevod organiziran je na jedanaest jezika. Bio si posebno ponosan što se uz svjetske jezike na kanalu 7 nalazi hrvatski. Voditelj skupa bio je istaknuti pravnik, sudac kaznenog prava, predsjednik Kasacionog suda Republike Italije, Gianni Caso. Tu je aktivno sudjelovala i dipl. pravnica Marija Voce "Emmaus", danas predsjednica Pokreta fokolara.

U mjesecu lipnju 2007. u svečanoj dvorani Filozofskog fakulteta u Osijeku organizirali smo promociju knjige Chiare Lubich "Umijeće ljubavi". Knjigu su izvrsno predstavili pomoćni biskup tada Đakovačko-srijemske biskupije msgr. Đuro Hranić i mr. Ljubo Medvidović. Ostavio si snažan dojam tako da je više osoba tražilo pretisak tvoga govora.

Bio si blizak djelu Chiare Lubich, oduševljen radom fokolarina čija si načela, program i postavke odmah prihvatio kao svoja.

U radu i djelovanju zastupao si Zlatno pravilo: "Čini drugome što želiš da drugi tebi čini". Djelovao si po Chiarinim postulatima: ljubi prvi, ljubi uvijek, ljubi sve, ljubi bližnjega kao sebe samoga. Ostaje nam molitva i nada da ćemo se opet sresti u vječnosti. ■

Posebni trenuci

▶ Anna i Alberto Friso

Komunicirati je lijepo i ugodno. No često nas uvjetuje ubrzani životni ritam, djeca, drugi ljudi (svekrva, zetovi, stričevi, kolege...). Iako ih pokreće dobra volja, oni ipak ne pridonose uvijek pozitivno životu bračnoga para. Tako se ponekad dvoje osjećaju frustrirani u svojoj želji/potrebi za komunikacijom. O tome pričaju Slavko i Ivana, bračni par s četvero djece od tri do deset godina, oboje zaposleni na zahtjevnom radnom mjestu, od kojih jedno u svijetu zabave.

Slavko: "Vraćajući se kući, nakon dvanaest ili četrnaest sati

rada, čovjek zamišlja određenu romantičnu sliku: djeca već spavaju, a nas dvoje konačno sami uživamo u toplom gnijezdu obiteljske kuće. No više puta se dogodi da 'kaos' još traje ili nas naprsto svlada umor pa odmah odemo na počinak. S vremenom se u meni oblikovala ova misao: istina je da živimo iscrpljujući život, ali za sve imamo vremena osim za nas dvoje (to je bio moj dojam). U posljednje mi se vrijeme počela gomilati napestost i nisam je se mogao riješiti, ni osobno ni s Ivanom, upravo zato što nismo uspijevali niti razgovarati."

Popili smo piće, a potom smo se, najprije jedno a onda drugo, otvorili u dubokom i potpunom povjerenju

Ivana: "Jedne večeri Slavko mi je rekao nešto što je u meni otvorilo ponor. Nisam primijetila da se nakupilo toliko nerazumijevanja, nervoze, pa čak i mržnje. Kako je moguće da sve kupi u sebi, pomislila sam. Zašto mi to nikada nije rekao? Bila sam razočarana. Uvijek mi se kod njega sviđala transparentnost i što nije sve skupljao u sebi. Međutim, sada to nije bilo tako.

U međuvremenu su stigli božićni blagdani i na deset dana smo otišli kod njegovih. Pomisao da ćemo naš godišnji odmor provesti s brojnom rodbinom bila mi je teška, jer sam osjećala da trebamo biti malo sami. Bili smo svjesni da pod svaku cijenu moramo naći vremena za razgovor, da bismo doista započeli ispočetka. Tako smo na Božić zamolili njegove roditelje da nam čuvaju djecu i izašli smo. Iskreno

govoreći, bojala sam se ishoda našeg razgovora. Kod odabira mjesto kamo ići obično bismo se zadovoljili šetnjom ili bismo sjeli na neku klupu. Te smo večeri že-ljeli nešto posebno, pa smo otisli u lokal, jedan od najljepših u tom mjestu. Popili smo piće, a potom smo se, najprije jedno a onda drugo, otvorili u dubokom i pot-punom povjerenju, kako to već dugo nismo. Nastojali smo ne isticati svoje osobno stajalište, nego se što dublje upoznati. Razumjeli smo se. I iznova odabrali, otkrivši još jednom da smo različiti, ali onom različitošću zbog koje smo se zaljubili jedno u drugo."

Roman i Alma su također "izmisli-li" ljubav.

"I mi živimo daleko od obitelji iz kojih smo potekli. Ne možemo sebi priuštiti čuvanje djece, no svejedno smo odlučili ne čekati Božić ili Uskrs kako bismo za jedno izašli i porazgovarali. Tako smo se dosjetili jednom triku. S vremenom na vrijeme pozivamo se na romantičnu večer u našoj kući. Nakon što iz restorana donešemo već gotovu večeru i odvedemo djecu na spavanje, lijepo se obučemo i večeramo uz svjetlost svijeće. Prizor je toliko stvaran da ako slučajno neko dijete počne plakati, molimo za oproštenje prije nego ustane-mo od stola i odemo ga smiriti. Naravno, sve je to samo okvir jedne slike, ali vidimo da ima svoju vrijednost i svoje rezulta-te. Svaki puta otkrijemo da na ovaj način možemo razgovarati o nama, o našim planovima, o prostoru kojega u našem životu

treba dati drugima, da ga ne želimo izostaviti. I duhovno je povjerenje tako olakšano."

ISKUSTVA

Ima puno način kako živjeti život. Netko živi za posao, netko bi se htio samo zabavljati, netko živi da bi preživio, a netko iz dana u dan. Ali onaj tko se uputio putem jedinstva, osjeća da treba dati duboki smisao svome životu. Tim priateljima u potrazi za smislom želimo savjetovati da crpe na Evanđelju, gdje su vrednote objavljenе. Ako ujutro uspijemo naći koji minut da bismo se zau stavili na jednoj od njegovih stranica i tijekom dana to pokušamo provesti u život, navečer otkriva-mo da je taj dan bio drugačiji od drugih, da je imao smisla. Zbog našeg zalaganja i zbog nutarnje snage koja nas je podržavala,

**U komunikaciju
bračnoga
para može
se uvesti još
jedna vrednota:
darovati
drugome ono
što je riječ Božja
učinila u nama**

vidimo kako se događa ono što je dotad bilo nezamislivo.

Ti događaji, mali ali nedvojbeni, životna su iskustva.

U komunikaciju bračnoga para može se uvesti još jedna vrednota: darovati drugome ono što je riječ Božja učinila u nama, dati plodove svojega života. Na taj način drugome darujemo naj-skrovitiji dio naše duše, najdrago-cjenije što imamo.

Pavao i Julijana:

"Još kao zaručnici odlučili smo jedno drugome reći sve. Jednoga smo dana planirali izlet u brda, ali vrijeme nije bilo baš stabilno. U očekivanju vremenske promjene, čekali smo malo dulje na postaji.

Tako smo počeli razgovarati, s takvim žarom da smo odustali od izleta i ostali u čekaonici, iako je već bilo izašlo sunce. Toliko smo bili otvoreni jedno prema

drugome, toliko smo bili pohlepni da saznamo što drugi proživljava, da nam nikad nije bilo dovoljno vremena. No vrlo smo brzo primijetili kako postoji opasnost da taj razgovor postane more praznih riječi. Kada smo otkrili ovu drugu tajnu života u dvoje (komuniciranje životnih iskustava), stvari su se počele mijenjati. Više jedno drugome nismo u detalje pričali o dosadnim telefonskim razgovorima, o nametljivim susjedima, o odsutnom kolegi čiji posao moramo raditi, o djeci koja su bila pravi štetnici, nego zlatnu nit koja je povezivala naš dan. Na naše iznenađenje otkrili smo da je bilo potrebno malo riječi!"

Naravno, komuniciranje iskustava o vrednotama je delikatno i traži pažnju, nenavezanost, čekanje pravog trenutka. Važno je da je to istinska komunikacija, da crpi na vlastitom nutarnjem životu, da se dogodi u pravom trenutku i samo iz ljubavi. A senzacionalno otkriće je u tome što je možemo razvijati i s našom djecom dok su još mala. "Iako su od toga prošla stoljeća (ali to su sjećanja koja se više ne brišu), još su nam u srcu oni posebni trenuci komunikacije proživljeni s našom djecom.

Navečer, dok smo ih pratili na počinak, nakon ispričane priče i molitve, ponekad smo osjećali da je nastalo pravo ozračje upravo za tu vrstu komunikacije. Nadasve smo primjećivali kako su djeca to jedva dočekala. I tako, nakon što smo ukratko izložili naša iskustva, jezikom prilagođenim njihovim godinama, počeli bi i oni: 'Ja sam dao olovku'; 'ja ga nisam udario';

'teško je zaviriti u svoju dušu i izreći iskustvo'; 'ja sam umorna, ali znam što znači ljubiti'. Malo riječi, naizgled nerazumljivih, ali tako snažnih da ne znaš da li to nazvati komunikacijom, jedinstvom ili objavom nebeskih stvarnosti."

VJEĆNOST

Najupečatljivije je to što je duboka komunikacija vrednota koja ne nestaje, pa ni onda kada jedno od dvoje napusti ovaj svijet. To potvrđuje priča o Pinelli i Paolu koji su zajedno učinili mnogo toga za druge, među ostalim podijelili su deset godina svoga života s narodom u Gvatemali. "Paolo i ja imali smo prepun i bogat život. Živjeli smo u različitim krajevima. Različiti smo karakteri i različito pristupamo bilo kojoj situaciji. Ali osjećam da mogu reći kako je komunikacija među nama bio cilj koji smo uvijek dostizali, iako to nikada nije bilo

jednostavno. Taj čvrsti temelj među nama bio nam je od velike pomoći i u dugom razdoblju bolesti, najprije moje a potom njegove. Sve do posljednjih Paolovih trenutaka vezivao nas je istinski i duboki odnos. Jedinstvo je postalo sve istančanje. Osjećam da smo duboko živjeli riječi 'ti u meni i ja u tebi', do njegova posljednjeg daha, rukom u ruci, okruženi našim prijateljima. Imala sam osjećaj da sam i ja s njim otišla u nebo i da je on ostao sa mnom sa svojim osobinama koje osjećam kao svoje. Sada osjećam da živim dimenziju obitelji koja se ne slama, nego se nalazi između neba i zemlje. Osjećam da mi Paolo i dalje pomaže u malim stvarima, ali i u onim zahtjevnijima, kao što je uređivanje kuće, upravljanje dobrima, odnos s njegovom obitelji, organizacija odmora, briga za našega sina. Bili smo jedno a to smo i dalje, zauvijek." ■

Komunikacija
vrednota, taj
čvrsti temelj
među nama, bio
nam je od velike
pomoći i u
dugom razdoblju
bolesti, najprije
moje a potom
njegove.

rollingillsinhomecare.com

Za koga glasuju fokolarini?

PRED LOKALNE IZBORE U HRVATSKOJ I
IZBORE ZA EUROPSKI PARLAMENT POTRAŽILI
SMO ODGOVOR NA OVO OZBILJNO I
ZAHTJEVNO PITANJE ➤ **Neven Novak**

Kad god u nekoj zemlji treba glasovati, postavlja se pitanje za koga glasuju članovi Pokreta fokolara. Na to je pitanje nadležna odgovoriti u prvom redu predsjednica Maria Emmaus Voce. Ona je to učinila u nedavno objavljenoj knjizi-intervjuu "Emmausina oklada" (tal. *La scommessa di Emmaus, Citta nuova*), na pitanje postavljeno bez uvijanja: "Je li Pokret fokolara konzervativan ili liberalan? Pripada li desnici ili ljevici?"

Njezin je odgovor jasan i ne daje povoda slobodnim tumačenjima: "U stalnom smo traženju svoga identiteta, u neprekidnoj evoluciji. Ali sigurno je da želimo biti narod evanđelja, s radikalnošću koja iz toga proizlazi. U takvom životnom obzoru, desnica ili ljevica, konzervativci ili liberali, mislim da su izrazito parcijalne kategorije. Ako smo narod evanđelja, ono nas potiče da u konzervativcu tražimo nešto dobrog što treba istaknuti; isto to ćemo naći u liberalu. Nećemo zato biti konzervativci ili liberali. Nastojat ćemo s jednima i s drugima izgraditi nešto vrijedno, odnos koji vrijedi truda živjeti sa svima, neovisno o bilo kakvoj definiciji."

To bi moglo biti dovoljno. No da bi potkrijepila svoje mišljenje Maria Voce podsjeća kako Pokret fokolara ne samo da se rodio iz evanđelja, nego se i dalje rađa iz evanđelja i nastavlja živjeti evanđelje kao svoj stil i svoju značajku. To čini i neovisno o konfesionalnim pripadnostima. Ističući da je karizma jedinstva nastala u Katoličkoj crkvi (što, pojašnjava, ima svoj značaj i svoju djelotvornost), malo po malo je u tom narodu evanđelja – prisutnime u 182 države svijeta s preko dva milijuna pristaša – stvorila mozaik s članovima drugih kršćanskih vjeroispovijesti, vjernicima drugih religija, a također i s osobama dobre volje bez vjerskog uvjerenja. To daleko nadilazi političku desnici i ljevicu.

Iz njezinih riječi proizlazi da bi doista bilo neprikladno htjeti strpati u politički pretinac jedan međunarodni, ekumenski i međuvjerski pokret, otvoren dijalogu i prihvaćanju drugih kultura. To bi značilo iskriviti opći identitet što zrači iz njegove karizme: da svi budu jedno.

No netko može ustrajati i reći: dobro, vi ste složena i pluralna stvarnost, ali ipak ćete glasovati.

Naravno. Kao građani koristimo se mogućnošću osobnog i zajedničkog razlučivanja, ispitujući projekte i ocjenjujući programe, uspoređujući ih; proučavamo izborne liste u potrazi za pouzdanim kandidatima transparentnih životopisa, kojima se može povjeriti sudska zemlja ili regija.

Na kraju će neki glasovati za kandidate desnice, neki za kandidate centra, a neki za ljevicu, a da time nikoga neće sablazniti. Već se dogodilo da se kandidati pripadnici Pokreta fokolara nalaze na različitim i suprotstavljenim izbornim listama. U strogo osobno ime i ne angažirajući pokret kao takav! To neće dovesti do poremećaja ni lomova unutar zajednica, koje će ostati jedno srce i jedna duša po uzajamnoj ljubavi kojom se iz dana u dan hrane. ■

Zdravi odnos

► P. Ionata

Upsihoterapiji pacijenti često postavljaju pitanja. Jedno od najčešćih odnosi se upravo na to kako razumjeti vrijedi li jedan novi odnos nastaviti. Najčešće odgovaram da će se na početku poznanstva, bilo osobnog ili profesionalnog, osoba obično prema vama ponašati dobro, složit će se sa svime što kažete, izrazit će vam poštovanje i donositi poklone.

Ali da bismo razumjeli koliko je duboka pažnja prema vama, potrebno je vidjeti kako se ta osoba odnosi prema samoj sebi. Može to biti vaš pretpostavljeni ili kolega, zaljubljena osoba ili prijatelj, ali prije ili kasnije učinit će vam ono što čini samoj sebi.

Psihoterapeut Mel Gill savjetuje da pratimo njihovo ponašanje i njihovo držanje: jesu li disciplinirani ili nekontrolirani? Jesu li neu-moljivi ili tolerantni? Preuzimaju li odgovornost za svoja djela? Jesu li rasvijetljeni svojim talentima i svojim rezultatima? Znaju li oprostiti svoje greške? Nastoje li razumjeti sami sebe? Jesu li velikodušni spram sebe? Osoba koja je kritična prema sebi, kritizirat će i vas.

"Kako mogu razumjeti vrijedi li jedan započeti odnos nastaviti ili ne?"

Disciplinirana osoba koja sebi postavlja stroga ograničenja, neće biti popustljiva s vama. Ako netko ne preuzima odgovornost za svoja djela, na kraju će na vas prebaciti krivnju. U pozitivnom smislu, osoba koja zna slaviti život, slavit će i vaš. Netko tko zna biti pažljiv prema sebi, bit će pažljiv i prema vama.

Načelo po kojememo možemo ljubiti druge samo onoliko koliko ljubimo sebe uvijek vrijedi.

Uvažavanje tih mjera predostrožnosti znak je ljubavi i poštovanja prema samima sebi, a omogućit će vam da se i dalje ljubite i uvažavate u punini. ■

KAD SE ZGLOBOVI ISTROŠE

▶ Mirjana Grga, dr. med.

Osteoartritis je jedna od najčešćih reumatskih bolesti, koja obično pogađa starije ljude, ali i vrhunske sportaše koji prekomjerno opterećuju zglove. Ako se na vrijeme prepozna i poduzmu preventivne mjere, moguće je uspješno zaustaviti i ublažiti teške posljedice koje u konačnici mogu biti vrlo bolan, otečen, slabo pokretljiv ili pak nestabilan zglob. Osteoartritis nagriza zglobnu hrskavicu, izaziva bolove, ukočenost i smanjenu pokretljivost. Više čimbenika uzrokuje osteoartritis, a reumatolozi obično navode nasljeđe, veliko opterećenje određenih zglobova teškim radom, dugotrajno ponavljanje istih i jednoličnih pokreta, prekomjernu tjelesnu težinu, ali i ozljede. Svoj doprinos daju i godine, jer bolest se najčešće prepoznaje između petog i šestog desetljeća života. Zbog svih tih procesa, dolazi do narušavanja ravnoteže između stvaranja i razgradnje hrskavice, a kost neposredno ispod hrskavice se zadebljava. Tako promijenjeno stanje u zglobu iritira zglobnu ovojnici, što dovodi do povećane tvorbe tekućine, tako da zglobovi otiču, a ovojnica se zadebljava i kalcificira, odnosno okoštava. Postupno se smanjuje pokretljivost zgloba, u početku diskretno, a onda se zglob deformira, što se lako dokazuje RTG snimkom.

futurepic.com

U uznapredovanom stadiju kada su zglobovi ukočeni, a bolovi prejaki i nesavladivi, vrijeme je za ugradnju umjetnog zgoba. Stoga je važno da bolesnici već s postavljanjem dijagnoze promijene način života. Osobama sa prekomjernom tjelesnom težinom savjetuje se da smršave i na taj način rasterete preopterećene zglove. To osobito vrijedi za one koji već u obiteljima imaju osteoartritis, jer se mudrim ponašanjem može izbjegić brzo pogoršanje stanja. U prvom redu treba izbjegavati aktivnosti koje opterećuju zglove (recimo, nošenje teških tereta), a teške fizičke poslove treba raspoređiti tako da se obavljaju u produženim vremenskim razdobljima, ili ih potpuno izbjegavati. Stručnjaci također savjetuju izbjegavanje ponavljačih i jednoličnih pokreta, te redovitu tjelesnu aktivnost koja omogućuje da se rasterete skupine mišića koji su prenapeti i istodobno ojačaju oni koji su dulje vrijeme zanemareni. Na taj način se u zglobu ponovno uspostavlja

ravnoteža i smanjuje propadanje hrskavice na mjestima koja su preopterećena.

Za ublažavanje posljedica osteoartritisa uspješnom se pokazala i fizikalna terapija u okviru rehabilitacijske medicine. Ona može značajno utjecati na tijek bolesti, ali samo pod uvjetom da se počne provoditi dovoljno rano, dakle u početnoj fazi bolesti. Kod teških bolova koriste se analgetici (Paracetamol, Tramadol), a ako oni ne pomažu, dolazi u obzir i upotreba nesteroidnih antireumatika (Brufen, Voltaren, Ketonol, Lubor i sl.). U najteže pogodjene zglove daju se i injekcije kortikosteroida u kombinaciji s analgeticima i hijaluronskom kiselinom.

Među sportovima koji se smatraju najprimjerljivijima za obolelse od osteoartrose svakako su plivanje i vožnja bicikla jer je tijelo u pokretu, a zglove ne trpe dodatno opterećenje. Prije početka tih aktivnosti potrebno je sve mišićne skupine pripremiti na fizički napor istezanjem, jer se tako smanjuje rizik mogućih manjih ili većih oštećenja zgoba. Osim spomenutih sportova, savjetuje se i redovita gimnastika koja uključuje sve zglove u tijelu i jača sve mišićne skupine, ali koja mora trajati barem sat vremena dnevno. Pri tome ne treba žuriti, svaki pokret uvijek treba zadržati u krajnjem položaju barem pet sekundi, a male zglove prije početka vježbanja treba lagano izmasirati od vrhova prstiju prema zapešću, lagano ih istegnuti i tek nakon toga početi s vježbanjem. ■

SLIKOM I RIJEČJU

JUTRO

Udahnula
Uzdahnula
Dotakla te
i
Rasmijala se.
Ono dobro u meni,
Ono najbolje
Uvijek probudiš
Ti!
Dobro ti, jutro!

Ksenija Kancijan

